

Hind 6 s. **Nr. 15 (1898) 13. aastakäik**

Uudisleht

Jumal. pühapäev., esmasp., kesknäd. ja reedel.
Kõik muu ajakirjandus. Tallinn. Põhikooli 9.

Tööaeg: pühapäev, esmaspäev, kesknädal ja reedel.
 Toimetuskorraldus ja kontor: Tallinn, Rataskaevu 9

Reedel, 27. jaanuaril 1939 — Täna 14 lk.

Saksa väed Prantsuse piiril

Järgmine
„Judisleht“ ilmub
pühapäeval,
varahommikul

Palavikulised sõjalised ettevalmistused

Teine rünnak tuleb Hispaaniast

Paris, 27. jaan. „Dunre“ toob ära pikema artikli pr. Tabouis' sulest, milles märgitakse ükfilasjalisi andmeid ühjalistest ettevõtmistustest Saksa maal ja Itaalias ühenduses Franco vägede eduga Hispaanias.

Talvõis kinnitab, et Verliinist jastnud
korralduste kohaselt
peaaegu kõik sõjaväe-
osad Austriast ja Sudee-
dimaalt on loondatud
Meini piirkonda Prant-
suse piiri lähedusse.

Edasi kinnitatud pr. Tabunis, et Hispaania koduföja läänul, mis ei lase end enam kava oodata, fonddatakse teijest peelt Prantjuse piirile 60 000—70 000 hispaanlast, kellele kijafo komandeeritakse weel 30 000 meest Saksaft. Kogu Hispaania armee koosneks aga 250 000 meest, moodustades Prantismaa jaska kullaktti ähwardawa rufta.

Samal ajal märgitakse ka Itaalia jäja-
liisi ettevõtmistest. Nagu teatavaks jää-
nud, on

otjustatund mobilisee-
rida 60 000 reservlasti,
kes pidid kasarmutesse ilmuma 1. mees-
ruuriks, kuid on hakanud kogunema juba
nüüd. Leates kõnelewad, et neid saade-
takse peamiselt Prantsuse piirile läheme-
sjuwatesse punktidesse. Reservlastest
30 000 meest tahetakse kasutada regulaar-
wäeslase täiendamiseks, mis on määra-
tud saatmiseks Hispaaniasse.

„Suur-Britannia on võitmatu“

London, 26. jaanuaril (Reuter) GMT. Siseminister sir Samuel Hoare pidas täna Swinseas tõe, milles ta lüffas iimber heanikalisel teated, nagu oleks sõda wältimatu. Sõda ei ole wältimatu. Waadates tulewisku,

Õigupoolest kindral Franco, kesle väel eile vallutasib Barcelona, oma võitjussidega vallutustava linna ees nõrpidamisel.

neil peab olema head tahet, kuid ka kindlat
otustust tulemis olka igasuguseks võimaluseks.
Nalms ja walimisolek on faks fuurt rahwus-
likku wajaofust. Meie ettemalminuist maal,
meref ja õhus on arenenud hiiglaslikult. Ent
kümneures peab toonitama f.ht waeldamatut
fakti, nimelt, et f.rit Euroopa rahwad pool-
dawad kindlasti rahu ja, et Suur Britan-
nia ja f.riti impeerium on wõitmatu.

tegutsemisvõime. Katsetel üks neist ole-
wat saavutanud foguni fenomenaalse ki-
ruse — 920 kilomeetrit tunnis.

Itaalias tuleb mobilisatsioon

Rooma, 27. jaan. EDA. (Havas.)
Siin on liikumas kuulnud, et Itaalia
valitsus kavatses kutsuda lippude alla
1901. ja 1902. aastaküia mehed.

Prantsusmaa tellib veel 350 sõjalennukit

L o n d o n, 27. jaan. Washingtonist
saabusud teadete järele on Brantsuse wa-
litsusel praegu käimas läbirääkimised
ameerika lennufitehastega, millestele ta-
hetakse anda veel uus tellimine 350 sõja-
lennuki peale lisaks waremtellitud 100
lennukile.

Teatawasti need prantslaste poolt tel-
litawad lennufid omawad õige juure

Prantsuse ja Inglise laevad Vahemeres

Paris, 27. jaan. (D.M. (D.M.))
 Pöbas teatab, et radikaalsotsialistide
 parlamendirühma koosseisul peaminister
 Daladier on avaldanud järgmist: Nhen-
 duses Briti valitsusega alustatud läbi-
 rääkimistega on iseloomustatud, et Prant-
 suse ja Inglise sõjalaewad riiseldavad
 praegu Wahemeres, nimelt Maroko
 ranniku ja Baleaari saarte lähedal.

Kõigil algkooli lõpetanud põllumeestel on võimalus omandada **põllunduskeskkooli haridust**

Kodupõllunduskeskkooli

kaudu.

Kodupõllunduskeskkooli lõpetanuil on kõik õigused ühisel alusel avalike põllunduskeskkoolide lõpetanutega.

Lähemaid teateid saab kooli büroost: Tallinn, Mundi 3.

Kooli iuhataia.

Väljamüügilt

on meil veel saadaval rikkalikus
valikus väärtuslisi

heliplaate

hinnaga alates 1 kroon.

**Müügil uus seeria lõõklaule
ja moodsaid ning vanatantsu
palasid!**

Et ära hoida tungi väljamüügi viimastel päevadel, rutake ostmisega!

0-ü. „Esto-Muusika“

Tallinn, Viru 2.

Kuni 1. veebruarini s. a.

odav hooaja

Mööblite inventuur-väljamüük

Mööblitööstus

SARPE

mööblilaoas

Uus tän. 28.

Tel. 468-32.

Elu- ja äriruumidele.

Eestlased leiutasid lennukite mootorimüra sumbutaja

Üllatusti kahelt mustulmukalt meie leiduriteperes. — Uus kiiraurustaja ja erilise piibutubaka pakkimisviis. — Leiutised on aratamud tähelepanu välismaal

Rudolf Reinumägi

Alfred Gaias

Kahel Tallinna elanikul, Alfred Gaias ja Rudolf Reinumägil on viimase aja leiutiste kassette tulemusena läinud korda kontruierida täiesti eriladset kiiraurustajat, mida saab kasutada ja rakendada igal pool, kus vajatakse aurustajaid. Uus kiiraurustaja on oma kogult nii lerge ja väike, et seda võib kasutada aetada igasugustele raskematele juurvalitustele ja tühimisele ja maanteeliiklemiseks. Kiiraurustaja väheste initsiaalidega töötav saab täiesti tühja masina liita

isidumalms seiskorda paari minuti jooksul.

See läbitamisel kiiraurustajast alusest kuni lõpuni teostub järjekorras veel eelsoojenemine, aurustumine, rõhu tõus kuni 100 atmosfäärini ja ülekuumendumine kuni 450 kraadini. Leiutise eriti hea omadus on tema sõnakoostus, kuna seda saab kasutada kuni 50-protsentilise kiirgaatete koostisega.

Leiutis on maadatud läbi mitme loomaa inseneri poolt, selle näpunäidetel leiutid on leiutise juurest kätvaldamisid mõned mõhemad muudatused. Praegu tunatakse leiutise vastu hõlmi nii kodu- kui ka välismaa ringkonnast, leiutid on pooli pöördunud järelhärmitsejate leiutise kassettamisel ja omandamisel.

Samaide leiutite pooli on patendiametitid teinud patent erilisele piibutubaka pakkimisviisile. Selle pakkimisviisi juures

tubak ei kuima ära, ei lähe niiskete, ei kaota oma aromati ja hoidub hügieenilistele tingimustele vastavalt.

Ka selle leiutise vastu tunatakse asjaomastes ringkondades huvi.

Suurem üllatus aga, millega leiutid loodavad välja tulla lähemas tulevikus, on leiutis lennukite mootorimüra sumbutamisel. See leiutis on kassettamata iluhoone sõjalise tähtsusega, mistõttu see on jäänud juba lähikese ajaga aratada suurt tähelepanu välismaal. Eestlaste poolt kontruieritud seadeldis sumbutab lennukite mootorite müra vähendades peagu täiesti.

Leiutis, mis leiutitel on lõplikult kujul valmis, on praegu kassettamisel ühes suurtööstuses.

Mõlemad mehed, nii Alfred Gaias kui ka Rudolf Reinumägi, on meie leidurite peres mustulmukad. Nad on ühtlasi insinöörid, kes tehnilise erihariduse omandanud iseõppimise teel. Leiutamise alal on nad koos tegutsenud viimaseid 4—5 aastat, ja selle töö tulemusi koostavad nüüd erinevad paljutöötajad koostöös.

Pihtkonnad iseseisvaks kogudusteks?

Kiriku ringkonnas kaalutakse koguduste elu ümberkorraldamise küsimusi. — Enam inimesi kiriklikule tööle lähemale

Kohalikes kiriklikes ringkonnas on viimasel ajal olavasti vahetatud mõtteid koguduste elu ümberkorraldamise küsimuste üle, kusjuures kõne all on olnud reform, mis koguduste tööle ja tegevusele praegusel kujul tootks põhjapaneva muutuse. Mõttest poolt on nimelt avaldatud soov, et

koguduste juures praegu töötavad pihtkonnad ja juhatasid lool omaette kogudusteks.

üks kirik koosneks seega mitme pihtkonna asemel mitmest kogudusest.

Suuremate koguduste tegevus on praegu korraldatud nii, et kogudus jaguneb pihtkondadesse, milleste tegevust juhivad pihtkonna õpetaja. Koguduste üldist tööd juhivad nõukogu, kuhu iga pihtkond saadab oma esindajad, ja juhatus. Selle töökorraldusega ei ole aga mõnelt poolt rahul. Väidetakse, et suurtes kogudustes pihtkonnad on paigutatud ebasõbralikult, et nad peaksid iseseisvalt oma majapidamist juhtima. Ka võivad praeguse korra juures tulla ette pihtkondade vahelise hõõrumise ja arusaamatuse. Nõnda on juhtunud, et ühele pihtkonnale õpetaja valimisel kats teist pihtkonda on häälteenamusega valitud õpetajaks selle isiku, keda pihtkond, milline õpetajat vajab, koguni ei soovi.

Mitmesugust arusaamatustest loodetakse saada üle, kui pihtkondadele antakse koguduste õigused. Sellega oleks

igal praegusel pihtkonnas õigus valida endale oma nõukogu ja juhatus, millega enam inimesi tõmmatakse kiriklikule tööle otsestest lausa.

Igal kogudusel oleks õigus ise endale valida õpetajat ning korraldada oma majapidamist. Kiriku üldise majapidamise ja asjaajamise korraldamiseks tuleks moodustada teist-

juhatus, kuhu kuuluksid esindajad igalt kogudusest.

Sarnane moodus koguduste elu korraldamisele on juba viidud läbi Tartu Pauluse koguduses ja Pärnu Eliisabeti koguduses. Mõlemal pool oleksid sellise töökorraldusega väga rahul.

Tallinnas on suuremate koguduste pihtkondade iseseisvate kogudusteks muutmise küsimuse ümber jeni peetud nõupidamisi kitzamas ringis, kus on leitud, et

see moodus tuleks läbi viia ka pealinna kirikute juures.

Pihtkondade muutmiseks iseseisvate kogudusteks on maksvate kiriku põhivõimuste järgi vajalik konstitooriumi nõusolek. Kuna konstitooriumi poolt koguduste elu järelevalve ümberkorraldamiseks Tartu ja Pärnu kogudustes pole tahtnud teha, siis võib arvata, et see on teostatav ka Tallinna koguduste juures, nnidugi, kui kogudused ise seda tahtsid ja otsustaksid selle peale. Selles küsimuses on oodata lähemal ajal suuremate pealinna koguduste ringides otsustavate nõupidamisi.

Inglismaa lumetormis

London, 27. jaan. Lõuna-Inglismaal puhkes tugev lumetorm, mille tõttu mõned pihtkonnad on täiesti eraldatud välismaailmalt. On katkenud terve rida telefonid ja telegraafiliine. Eriti raskust tekitab lennukite liikumine. Teel Londonisse üks Šveitsi ja teine Belgia lennuk 30 reisijaga olid tormi tõttu sunnitud maanduma provintsis, kust reisijad toimetati edasi Londonisse raudteel. Suurem prantsuse reisilennuk ei saanud maanduda ja oli sunnitud pöörduma tagasi Prantsusmaale.

ILMUS „LOODUSE“ 1938. a. VÕISTLUSROMAAN

Helgi Pärl-Sillaots

IMPROVISATSIOON MÄNGUTOOSIS

208 lk. Hind 1 kroon.

Tähelepanelikult ja läbituntult vaatleb andekas naisautor selles romaanis väikelinna kitsapiirilist elu. Ohustik, mis seal valitseb, moonutab virelaks kõik sündmused ja vahekorrad, sulgedes õilsadki teod ja kavatsused liigse uudishimu ja klatši narrirüüse.

LOODUSE KROONINE ROMAAN

121

11. aastakäik

132

H. Pärl-Sillaots: IMPROVISATSIOON MÄNGUTOOSIS. Erik Laidsaar: KIRI NOORUSMAALT. A. Sepp: RAISATUD SUVL. M. Raudsepp: KENTAURID. A. Kurmes: KINDLUSEEHITAJAD. Hilja Valtonen: VALLAKIRJUTAJA. Vicki Baum: GRAND-HOTELL. Jonas Lie: IKKA EDASI! Berta Ruck: NOORIM VEENUS. M. Greig: TÄTARLAPS PEAB ABIELLUMA. J. van Ammers-Küller: VAIKNE VÕITLUS. L. Rebmann: ARMU JA SURMA TANTS.

Looduse Kroonise Romaani 11. aastakäik pakub esmaklassilist nii sisu kui välismuse. Parema paber, kunstipärased kaanejoonised meie tunnustatumalt illustreatorilt ja nägusamini kujundatud tiitelleht peaksid rõõmustama iga raamatusõpra. Tutvuge vastilmunud esiknumbriga raamatukauplustes või meie esindajate juures. Teie leiute, et 1939. a. LKRI saab välismusest kõrvutada 4—5 korda kallimata raamatutega. Tellides LKRI 1939. aastakäiku, omandate 10 krooni eest 12 kaunist raamatut, nendest 5 huvitavat algupärasest võistlusromaanist ja 7 valitud tõlketest tänapäeva moodsamalt autoreilt.

Looduse Kroonise Romaani ilmub üks kord kuus, 12 numbrit aastas, kokku üle 2500 lk. Aastakäiku tellimishind 10 krooni, üleni riiekõites 16 krooni.

Kirjastus O.-Ü. „LOODUS“

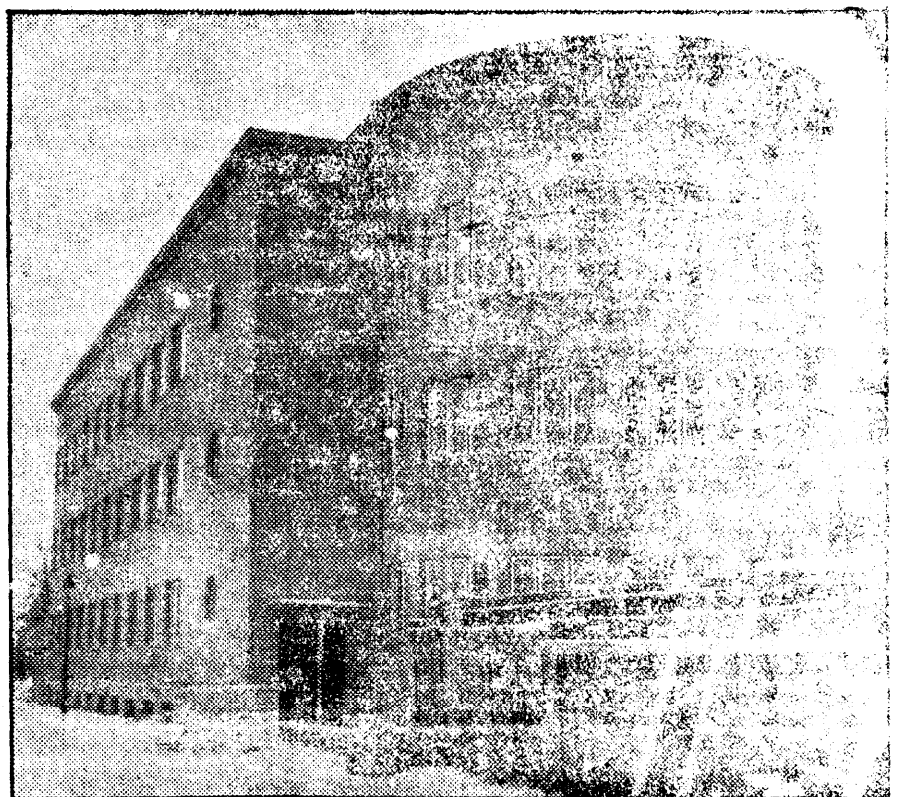
Tartu, Ülikooli 18, tel. 4-35

Tallinn, Kinga 6, tel. 411-92

Posti jooksev arve nr. 2055

Nägus tütarlastekool valmis

Kodumajanduse instituudi ehitus lõpul

Geesti Naiskõrge poolt Hariduse tänavale ehitatav tütarlaste kodumajanduse instituut on nüüd juba enam-vähem valmis. Kestavad veel viimased sisetööd viimistlustööd, kuna suuremad sise- ja välisööd on juba lõpule viidud.

Hoone on teatavasti neljakordne. Klassid ja kait korvaurumid on amavad ning õhufiltsid, kusjuures vahelduse mõttes on kasutatud klassides ja koridors mitmesuguse varjundiga värvimänge. Kogu hoone pörand on puuparketit. Etanurke klasside seinad aga kaetud vineerplaadidega. Peale kõigi mõeldavate kõrvalruumide on instituudi

juures ka oma avar võimla halli ja suuava riietusruumiga.

Omaette maailma moodustab aga instituudi köök, mille pörandapind on täiesti võrdne võimla omaga. Sama avarate ja viimisteldud köökidega trumpab ta nii mõnegi meie peenema köögi omaga. Kõik tegevuse astub, on ehitatud, veel teinud. Arvatakse, et tuleva kuu vältel on kogu tegevus täielikult üle viidud uude ruumi, desse ja tulevates perenaised võivad rõõmuga tunda, et elavad sellise mugava, avara ja õhufiltside kooliköökis.

Linna rahandusreform teoksil

Uue linna eaduse kohaselt peavad kõik linnavalitsused ja asutused oma töökorralduse ühtlustama. Selleks on Geesti Linna eaduse poolt asutatud töötava linna linnavalitsuste ja asutuste töökorda, mille projekt oli läbi vaatamisel Linna eaduse juhataja viimasele koosolekul. Läbi vaatamisel tehti ettepanetud katvale mitmeid parandusi ja muudatusi, millede kohaselt projekt nüüd töötatakse ümber. Teiselt poolt on suudetud projekt läbi vaatamisel ühtlustada ka linna omavalitsuste osakondade

Linna eaduse poolt asutatud linna linnavalitsuste ja asutuste töökorda, mille projekt oli läbi vaatamisel Linna eaduse juhataja viimasele koosolekul. Läbi vaatamisel tehti ettepanetud katvale mitmeid parandusi ja muudatusi, millede kohaselt projekt nüüd töötatakse ümber. Teiselt poolt on suudetud projekt läbi vaatamisel ühtlustada ka linna omavalitsuste osakondade

Rutsehariduse kaudu tuleb tõsta põllumajanduse taset

Põllumees on põline rikas, nii oli arvamine vanasti. Uuem aeg aga nõuab põllumehele abirahsid. Näib, nagu oleks meie põllumehel võimata ennast ja oma peret toita. Abi peab tulema kusagilt mujalt. Keegi teine peab aitama oma tööga ülal pidada põllupidajat.

Sarnane olukord on ebaloomulik. Ta on ka põllupidajale alandav ja vastumeelt. See uhke ja iseteadev klass, kes võis oma tööst muretult elada, on sattunud otseselt hoolekanda alla.

Loomulikult peame võtma kõik abinõud tarvitusele, et sarnasest seisukorrast pääseda võimalikult kiirelt. Sest põllupidajate abistamise tõttu on riigi rahalised võimalused teiste alade arendamisel vähesed.

Praegu nõuavad kõik põllumajanduse harud toetust. Nii tuleb toetada teravilja kasvatajaid, karjapidajaid, kanapidajaid, lambapidajaid, mesilastepidajaid j. n. e.

Alles viimasel ajal on hakatud arutama küsimust, kuidas ratsionaliseerida põllutööd. Kuid üksikutest kavadest ei ole kaugemale jõutud.

Ratsionaliseerimine nõuab aga kutselist ettevalmistust. Ta nõuab teatud arenemistaset selle ala tegelel. Tööline peab ise otsusele jõudma, et ei saa mitte nimetada mingiks päevatöökse seda, kui keegi viib ühelt kohalt teise paar kantmeetrit puid. Tema töö peaks andma hoopis suuremaid tulemusi. Selleks on tarvis leida võimalusi, et üks mees juhuks mitut hobust korraga.

Hiljuti Saksamaal viibides panin tähele, et üks mees juhtis nelja tugevat hobust. Ka veovanker oli kuullaagrritel. Nii viis üks mees korraga umbes viieks vagunitäie puid kohale. Sellele mehele võiks maksta 4—5 korda suuremat palka ja siiski tuleb ta töö odavam kui meie töölisel.

See on ainult üksik näide. Aga kes meist ei ole näinud seda, kuidas mees künnab põldu ühe hobusega. Kõik on näinud, kuidas põllud lakkavad umbrohost. E-i ole kõik pannud tähele, et sõnnikut veetakse põlule pikaks ajaks kuivama. Läheb hulk aega, kui seda laotatakse ja alles siis leitakse võimaliku olevat sisse künda.

Need on tõsiasjad, mille vastu ei saa vaielda.

Ka näitavad statistilised andmed, et meie põllupidajad seisavad Euroopas viimaste hulgas kunstväetiste tarvitamise suhtes. Suurema kultuuriga maad ületavad meid mitmekordselt.

Saak on meie põldudel selle kõige tagajärjel teistest kõrgema kultuuriga maadest palju madalam. Ta on isegi madalam Soome saakidest, kus ometi kliimatilised olud on raskemad.

Kõike seda saab seletada ainult madala põllukultuuriga.

Millised on aga väljavaated selle tõstmiseks?

Ei ole kahtlust, et siin tuleb käia vana tuntud teed, nagu igal alal. See tee on kutsehariduse andmine.

Kas ei tundu imelikuna, et meil nõutakse kutseharidust näiteks korstnapühkijalt, juukselõikajalt, pagarilt jne., kuid ei nõuta mingit kutseharidust põllupidajalt ega põllutöölisel. Ometi on aga nende inimeste käes suur osa meie riigi, rahva ja kultuuri tulevikust. Meie maa on ju peaaesjalikult põlluharijate maa.

Kuidas võiksime meie loota, et läheme vastu rõõmsamale tulevikule, kui põllupidajad ei suuda ennast toita? Mis peame meie tegema, kui juba hulk aastaid paneme tähele, et mujal suudetakse odavamalt tootseerida võid, vilja, liha, mune, mett jne.

Millest peame meie siis lõppude lõpuks elama?

Nende juurdemaksude vastu tuleb otsida abi kutsehariduselt.

Statistilised andmed näitavad dr. Terasmäe kokkuvõtet, et kõige suurem tulu oli mõne aasta eest hehtaarilt neis põllumajapidamistes, kus olid juhuks põllutöökoolide lõpetajad, vähem oli tulu neil, kes olid lõpetanud algkoolid ja kõige vähem neil, kes olid lõpetanud keskkoolid, selleaegsed gümnaasiumid. (Andmed on ilmunud 1936. a. „Eesti Koolis“).

Põllumehe töö tulukuse tõstmiseks tuleks siis kõigiti hoolitseda selle eest, et põllumajanduse juhtideks saaksid kutselise ettevalmistusega isikud. Neid on aga senini koguni vähe.

Kui tahaksime varustada põllupidajaid kutsetunnistustega, siis peaksime võtma tarvitusele erakorralised abinõud. Neid abinõusid on kasutatud ka teistel aladel. Nii anti õpetajate kutsetunnistusi isikutele, kes olid rahuldavalt tegutsenud õpetajatena 10 aastat. Nooremate õpetajate käest aga nõuti, et nad lõpetaksid kursused ja õiendaksid eksamid. Nii saime esialgselt vajaliku kaadri õpetajaid.

Ka põllupidajale saaksime anda välja kutsetunnistusi, kui nad on rahuldavalt töötanud põllumajanduse alal teatud arvu aastaid. Nooremad põllupidajad aga

8.

„Mitt-Schwaneburgi,“ vastas mees. „Seal on punased...“

Järgnevas kõneluses selgitas oma olukorda. Kurtsin, et olen kodutu ja oluford jellestõttu raske. Pole kedagi, kelle poole võiks pöörduda nõu ja abi saamiseks.

„Pöörduge Läti komiteesse Sergeiemsfajal. Seal saate loa ja jõtte kah Schwaneburgi. Selge, et teil seal onafid.“

Ostustasingi toimida härrasmehe nõuande kohaselt. Sõjel magasin jälle jaamas ja hommikul mara samuufin Läti komiteesse. Seal võttis mind vastu feegi preili, kellele esitasin oma palve.

„Kas ma ei jaoks Marienburgi jõita. Olen küll puhkusele määratud Samaarasfe, kuid sinna pääsemine on tiilikas ja aeganõudem. Mül Marienburgis omafed. Palun jellepärast mu puhkuseal mõtta ette mõife muudatus ja Samaara asemel märkida Marienburg...“

Preili oli jellega kofe nõus ja tegiqi paberile jellekohaje märkufe. Mündis paberi kelleqi „predjedateli“ fätte allafirjutamifeks. „Predjedatel“, ilma et pabe-

rile oleks filma heitnud, kirjutas jellele alla. Mül hüppas jüda rõõmu pärast jees. Siis aga hakkas „predjedatel“ paberit lähemalt filmitfema ja fõratas:

„Marienburgi ei jaa. See on jõjaliinil. Kui tahate, jääte Läti komitee juure toidule, kui ei taha, siis maadate, kus teil parem.“

Sellejärele sammus „predjedatel“ kõrmaltu, ja jalle järgnes preili. Minu paber oli jäänud minu kaeulatuses lauale.

Kiirelt kaalutledes haarasin paberi ja pistin jellega jõoffu.

Ma ei peatunud enne, kui olin jõudnud mõlja linna-jermale. Sõjeks hülitfin jälle jaama teatavate kaht-lustega, et mõibolla jälgitafse mind paberi omamoliitje aravimifje pärast. Kuid näis, et minujugufe jattufe vastu ei tunne enam feegi huvi.

Sommitul läffin piletifasja juure ja nõudfin endale piletit Marienburgi. Kasjast õeldi, et Marienburgi piletit ei müüda. Kui jõovin, mõin jaada Põtalomonil.

„No andfe siis Põtalomosfe,“ jõunfin. Endamifje armestafin, et kui olen juba Põtalomos, küllap sealt ifkagi pääfen kuidagi edafi Eesti poole.

Põtalomosfe jõundud, läffin sealt mingifugufesfe

peaksid hakkama õppima kursustel. Pikkamööda tuleks teha kutsetunnistuste saamine raskemaks, s. o. nõuda põhjalikumat ettevalmistust. Nii võime võrdlemisi lühikese aja jooksul viia oma põllupidajate kutselise ettevalmistuse rahuldavale tasemele.

Sellest oleneb aga väga suurel määral meie maa tulevik.

Eesti rahvas on ikka hinnanud oskusi ja tarkust. Juba Kalevipojast loeme: „Ülemaks kui hõbevara, kallimaks kui kullakoorem, tuleb tarkus tunnistada“.

Kutselise ettevalmistusega põllumeestele tuleks anda ka mõningaid soodustusi laenude saamisel ja talude pärandamisel, maksude alandamise näol. See ergutaks inimesi selleks, et nad energiliselt hakkaksid oma haridust täiendama kutsealal.

Muidugi see nõuab terve rea kursuste ja koolide avamist. Kuid siis on ka tõesti võimalik põllumajanduslikku tegevust ratsionaliseerida. Sellela ei anna aga meie püüded suuri tulemusi.

Kõik alad on läinud meil edasi kutsehariduse eest hoolitsemise teel. Miks ei peaks see minema siis ka põllumajanduse alal?

Asjata oleks siin viivitada. Teist teed ju ikkagi pole.

Põtalomosse!

teffkomiteesse. Eftafin sealt oma dokumendi ja jõunfin „propusfti“ edasipääsemifeks Marienburgi.

Komisjar, kelle fätte olin annud oma tunnistufe, tõmbas jellele finife pliiatsiga suure ristil peale.

Muutufin ägedaks.

„Mida te tegite?“ fõratafin. „Te hämitafite minu ainfa dokumendi, te määrifite mu tunnistufe...“

Ka komisjar muutus ägedaks. Weidi hiljem kuulutati mind mahistatufe, mind jõuidistati ametifiku au haavamifes ja toimetati trellide taha. Kafati jõurdlema, kes olen. Kuna jalgus ifkagi, et olen jõjavõest termifistisel põhjustel mahastatud punavõelane, siis lasti mind pärast kolmepõõvast finniolemifit jälle mahaks ja anti mulle pilet Mitt-Schwaneburgi. Nii mõifin jälle pääfeda lähemale Marienburgile.

Tükk leiba sooja pesu vastu

Seel Mitt-Schwaneburgi oli igas raudteejaamas läti taluniffe, kes püüdfid reifijatega jõbitada mahetuskaupa, nõudes toiduainete vastu juhtkut ja tubakat. Mül jõlnud ei üht ega teift. Paffufin talumeestele raha, kuid talumehed tegid, nagu oleffin ma õht. Keegi mulle midagi ei müünud. Olugugi, et tahtfin maid palufefe leiba. Kuna olin jõhutavalt näljane, siis kaalusfin endamifit jõift mõimalufit, kuidas jaada tiift leiba. Mül oli jelfas mõllane pesu, mille olin jaanud punavõtte astufes. Olin jelle pesuga fuma-mud läbi jõest ja jelles tunnud furmahirmu. Puhufest ei olnud jelle pesu juures midagi märkata, kuid üks moorus oli jellel pesul jõift: ta oli terve.

Põetafin end wagnil ffofetti ja fiskufin sealt willafe pesu jelfaft.

Jõrgmifes jaamas mõftin pesu kaenla alla ja paffufin jeda ühele talumehel. See maatas pesu tiift eaga päris kahtlase näoga, miimaks mõttis vastu ja andis mulle jelle eest umbes poolteifefilofe tiift leiba.

Jõl heffel olin meendunud, et olin teinud oma parima õritehingu fin maailmas. Mül oli jälle hulga aja taffa midagi jõia. Paari tunni jõofful jõin jelle leiba ära. See maifjes mulle kui parim jõotolaad.

Viimaks ometi jõudfin Mitt-Schwaneburgi. Mül ei olnud sealt midagi teha. Näin nõutult peatuma jaama. Nägin, kuidas feegi läti herenaine tiitrega jõi mõileiba. Tundfin, et olen jälle näljane. Põlemate filmadega jälgaifin nende ifufat jõõmifit. Nad ei jõõrud omi mõileibu lõpuni, maid feerasifid need paberisfe ja panid mõileima jaamahoone tolmufefe afnale.

Ma jõin margats.

Warastafin sealt afnalt mõileibade jõõned ja fufgista-fin need kõrmalifjes kofas kofitu.

Edafi — Marienburgi

Jõlgifin jaamas rongide liifumifit. Panin tähele, et üks heinarong walmistub Marienburgi jõitma. Põetafin end jellele rongile ja jalaja jõudfin Marienburgi. Linnas walmifjes täieline kommuniiftine ford. Kõifjal puutufid filma punafed fiidfid, mis määratfefd igafugufeid komiteid jne.

Olin fiindunud nende fiitide uurimifefe, kui tormas mu juurde kolm naift.

Kaarasifid mul fumbert finni ja hakkafid meeleheitlifult nutma. Waatafin neid lähemalt ja tundfin neis minu onufitred.

Ka nende teed olid olnud fummalifsed. Punafed olid nad Wõrumaal pantwõngidena wõngistatud ja miinud kaaja Dminifisfe. Seal oli neid hulk eaga wõngis jõituf ja fiis mahastatud. Nälgides ja mae-weldes olid nemadfi hafanud kofu poole liifuma ja jõundud miimaks Marienburgi. Kuid jõjategewufe tõttu jõlnud neil mõimalifit pääfeda enam edafi.

Kiinne püjis nädal eaga kangekaelselt Marienburgi ja Wõru mahel.

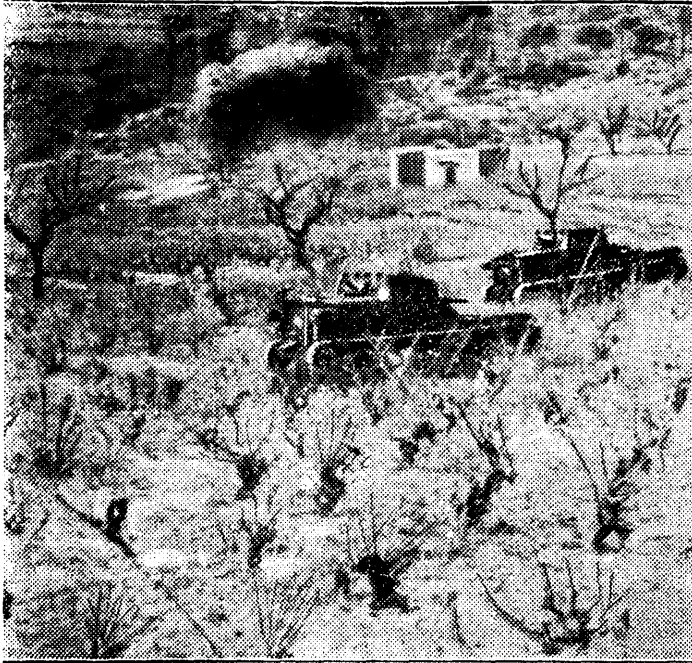
Nädal eaga ärewas ootufes meetfime Marienburgis. Naistel oli sealt tutwufi ja nii jõime kuidagi ära elatud je meidi jõia.

Viimaks leidfime, et oleme küllalt kaua oodanud ja hakkafime liifuma nelfafeti Wõru poole. Seel peatufime läti taludes, kus talunifefe olime abifis oma mone-feele osufega. Mifelt toimifid punavõelafed läti talunifega wõrdlemifit ülbelt, püüdes igal mõimalifil juhtumil iffa midagi refwifereida ja mafsmata jätta. Mifina fiis jelfitafin neid asju ja jelfin talunife huwifde eest wäljas, rõhutades igal mõimalifil juhtumil, et olen punavõelane ega jaa lubada, et talunifega jelfifelt ümber kõiatfe. Nii jõidfi paljud refwifereimifed ära ja talunifud jõid päästa oma wara ja toidunatu-feje. Jõjufs tõlgitfiolemifje eest jõime igal pool forralifult jõia ja teefond edenes.

(Sõrgneb)

Franco võit on täielik

VALITSUSVÄELASED TAGANEVAD KATALOONIAS SUURES KORRATUSES. VÕITJATE LEERIS ON SUUR VÕIDURÕHM

Francolaste rünnak Kataloonias: taanduvad pealetungil, lennukitele asetatakse pomme, vangilangemine valitsusväelastele mitakke tagantse.

Burgos, 27. jaan. (Havas.) (EM.) Põhjaarmee juht kindral Davila avaldas dekreebi, mille järele Barcelona linn ja kõik vabastatud territooriumid moodustavad Hispaania riigi, mille juhiks on kindral Franco. Kõik korratuse, nimetatud ja resolutsioonid, mis on tehtud pärast 18. juulit 1936. a., tunnistatakse maksuvõetaks. Sõjariistad, plahvatusained, samuti raha ja dokumendid tuleb antele võimudele üle anda. Neude määruste vastu ei ole antud tagajärge.

800 välismaa vabatahtlikku sai surma

Berpiñan, 27. jaan. (EM.) (Reuter.) Siia saabunud põgenikud juttustavad, kuidas francolaste lennukid on sooritanud hävitavaid pommirünnakuid väikeste Kataloonia maa-alal, mis on jäänud veel valitsusvägede. Teatatakse, et 3000 välismaa vabatahtlikku, kes ootasid neljapäeval Barcelona loodetakas rongi, et lahkuda Hispaaniast, on francolaste lennukite ootamatul pommirünnakul saanud surma 800 meest.

Berpiñan, 27. jaanuaril. (EM.) (Reuter.) Siin armatakse üldiselt, et valitsusväed Kataloonias ei suuda enam osutada tõsist vastupanu francolastele. Valitsuse armee, kes hõõruti pihuks ja keda kutsuti halastamatult ühest politsoonilt teisele viimase kuni jooksi, on poolnälginud ja

loftu varisemas üldise toiduainete punduse, samuti suurtükide ja lastemoona punduse tagajärjel.

Kaks peateed, mis viivad Barcelonast kirde poole, on tulvil sõjamae veoauto, deist ja põgenike wankritest, kes woolavad Geronasse ja Figuerasse. Põgenikud magavad teemeertel, puude all ja määnilmaul, külmetades vihma käes, nälgides ja meelt heites. Kuuldavasti president Azana on tagasi tõmbunud väikesesse linna Prantuse piiri lähedal, Sumqura ja Puigcerda vahel.

Välismaa sõjaväelised waatlejad peavad valitsusvägede vastupanu Kataloonias hilgavaks, kuid on olemas piirid, millede ületamisel ükski vägi ei suuda vastu panna.

Ka need piirid on ületatud. Siiski ei ole valitsusvägede taganemine veel põgenemine, ja olemasolevail andmeil ei ole distipliin valitsusvägedes murdunud. Waatlejad ütlevad, et kui valitsusväelastel oleks suurtükke ja tagavarasid ja neil olutsuks võimalikult lähikesel hingetõmbuse momendil oma wäeosi ümber organiseerida, siis nad võiksid mõelda edasi. Praeguses olukorras see on aga lootusetu ja ebavõrdne mõttis.

Vaimustustorm Berliinis

Berlin, 26. jaan. (EM.) (DWB.) Teade Barcelona vallutamisest francolaste poolt on avaldanud suurt muljet Saksa pealinna, kus on seda termitatud waimustatult elanike poolt. Kohe pärast Barcelona langemist heisati Hispaania lippu, konfetsi ja Hispaania lippu, mis on jäänud veel valitsusvägede. Teatatakse, et 3000 välismaa vabatahtlikku, kes ootasid neljapäeval Barcelona loodetakas rongi, et lahkuda Hispaaniast, on francolaste lennukite ootamatul pommirünnakul saanud surma 800 meest.

400.000 lendlehte Madridile

Barcelona, 27. jaan. (EM.) (Reuter.) Madridi frondil viibivad francolaste lahkumise puhul 11.000 raketit. Samal ajal lennukid pilvustid Madridi kesklinna 400.000 lendlehte, milles teatati pealinna elanikele francolaste võidust Kataloonias.

Oodata muudatusi Inglise valitsuses

London, 27. jaan. (EM.) (Reuter.) Kuuldavasti peaminister Chamberlain on otsustanud teha mõningaid muudatusi valitsuse koosseisus enne alamkoja koosseisumist tuleval teisel pool. Tõenäoliselt praegune kaitseminister Thomas Inskip nimetatakse lordkantsleriks lord Maugham'i järglasena. Teatatakse võimalikult ka muudatusi nooremate ministrite kohtadel. Nii arvatatakse, et ülemerekaubanduse minister Sudon, kes hiljuti oli segatud sõjanõukogu Gore-Belija vastu tõstatatud süüdistuse, paigutatakse ümber. Sõjanõukogu kohal ei ole oodata muudatusi.

Tsheehoslovakkia alistugu Saksa soovidele

Praha, 27. jaanuaril. (EM.) (DWB.) Tšehhi ühtsusekantsler ja valitsusekantsler Chvalkowsky seletas muutes, et tuleb teha lõpp katastroofipoliitikaga. Selle asemel peab astuma täieline reaalpoliitika. See tähendab, et tuleb ühineda meie suure naabri Saksamaaga ja suunata end Saksa poliitika järele, sest meie asume Saksamaaga ühes ruumis. Tagasi pöördumine vanade meelodite juure tähendab Tšehhi rahvale lõpliku katastroofi. Peetagu filmas seda, et Saksamaa võidab Tšehhi-Slovakkiasse kaks tundi, ilma et ükski liigutaks näppugi maailmas. Ent Saksamaa ei tee seda ja see lõualus kohustab Tšehhi-Slovakkia, ütleb Chvalkowsky.

Jooge vedelat puuvilja.
Jooge TALKO õunamahla.
Toodetud külmsteriilselt,
väävlisappevabalt.

M. Härma võeti vastu lilledega

4. meebuaril on helilooja 75-a. sünnipäeva kontsertaktus. — M. Härma nimeline stipendium konservatooriumi juurde. — 1939. a. — Miina Härma muusikaliseks aastaks

Eile õhtu rongiga saabus Tallinna helilooja Miina Härma, kel meebuaris seisab ees 75-aasta sünnipäev. Populaarset heliloojat olid ilmunud jaama termitama Eesti Lauljate Liidu esindajad, eesotsas liidu abiesimehe M. Dinasega. Lauljate Liidu naiskõrde esindajad poolt anti heliloojale lilli.

Jaamast siirdus M. Härma peaminister R. Cuperu korterisse, kus helilooja Tallinnas peatub.

75-aasta sünnipäeva puhul toimub 4. meebuaril Miina Härma auks „Estonia“ kontsertaktus. Kontsertoos esinevad Tallinna ühendatud naiskõrde, Tallinna Meestelaulu Seltsi ja „Estonia“ muusikaosakonna koorid. Solistidena esinevad E. Kadre, M. Sang, D. Root ja E. Turgan. Ülemaate Miina Härma elust ja loomingust annab prof. K. Mäe üldise järgneva koosviibimise „Estonia“ rohelistes saalis.

Miina Härma aumäärse tähtpäeva puhul Eesti Lauljate Liidu juhatus on otsustanud

käesoleva aasta kuulutada koididele laulukooridele Miina Härma muusikaliseks aastaks.

Koididel laulukooride poolt korraldatawail kontsertidel käesoleva aasta jooksul kantakse ette Miina Härma laule. Ühtlasi on Eesti Lauljate Liit alustanud korjanduse konservatooriumi juures Miina Härma nimelise stipendiumi loomiseks.

Kuna Miina Härma austamisest on avaldanud soovi osa mõnisteis ka paljud teised teistsõndlikud organisatsioonid, siis võib arvata, et populaarse helilooja sünnipäev kujuneb suureks ja laululusteliseks rahvuslikuks pidupäevaks.

30 rahvasaadikut kõneles

Celarwet süelutakse 8 komisjonis

Riigikogus jõudis eile õhtul lõpule eelarwaidlusega. Reja päewa jooksi peeti eelarwet kuni 32 kuni 30 rahvasaadiku poolt, lisaks veel ministrite kõned.

Celarwet lõlumine algas nüüd komisjonides, milles moodustati 8 alamkomisjoni. Eileõhtusel koosolekul wõeti 1. lugemisel vastu weel wassaseaduse muutmise seadus.

Politsei protokolle

Süüdistab naist kallaletungis

Eduard Erg kurtis politseile, et Kreuzwalbi t. 19-6 korteri omanik ühes abilasega olewat tunginud samas korteris temale kallale. Sellejuures on korterimani su abilase kinnitusega kinnitunud tema näole kriimustusi.

Sõitis, kuid ei maksnud

Talpoanto juht Robert Witt avaldas politseile, et 26. jaanuari päeval olewat teda Raekoja platsil sõitnud palganud Johannes Reha, kelle elukoht Paldiski mnt. 52-4. Sõites W. Ralamaja tänavalt läbi, olewat Reha teinud katset, ilma sõiduautot tasumata pögeneda. Sõidu lõpul seigus, et arwe on 4 kr. 10 s. Ka seda ei maksnud Reha.

Mitohju Robert Witt süüdistab Johannes Reha teinud.

Liiga „tšje“ mees sadamas

Eile õhtul peeti sadamas kinni keegi sadamatöölise, kes tollivalvurite paistis liiga tšje... Mees toimetati läbiuimisele, kus seigus, et mees on püüdnud salataubana maale toimetada wälismaise päritoluga puu- willaist seinawäina. Tabatud isikust osutus Tallinna elanik Gustav Rõrt, kes seletas, et paki annud temale sadamas keegi tundmatu mees, paludes pakki wiia sadama- piirkonnast välja. Tasuks lubanud isik talle paki paberose. Siseturvaline sadamatöölise tuleb nüüd salatauba eest makssta tollirahwi, mis ei ole putwllatootelt aga eriti suur.

Keres võitis Smõslovi

Moikwa, 27. jaanuaril. (EM.) (DWB.) Moikwa maleturniiri 15. voorus Keres võitis Smõslovi ja Mezhevsky võitis Belawinski. Tolush kaotas Magosini. Partiid Boglitz-Skan, Löwenfisch-Mafagonow, Kienthal-Matorjew, Slobr-Konstantinopoliski ja Mabinowitsch-Wondarevski jäid poolt. Kanow, kes on haigestunud, ei mänginud 15. vooru.

Sõitis posti maha

Wesoauto M-1965 juht sõitis politsei teatet kungla tänaval maja nr. 29 ees asuwa gaaslaterna posti wanki. Kõrbi süüdistatakse ettemaatamata sõidus.

Õige aeg

on praegu tellida

„Uudisleht“

1. veebruarist

Tallimisi võtavad vastu kõik postiasutised.

Šveikide linnas

PRAHA ŠÖÖB SOOLAST, ET JUUA ÕLUT, JA JOOB ÕLUT, ET SÜÜA SOOLAST

Kõhu kaudu elustub tshehhide majandus MUSTAD VARJUD ON KADU- NUD

Kui kõnnid Tshehho-Slovakkia pealinna avaratel valguserohketel tänavatel ja otsid jälgi septembrikuu päevadest, mis vapustasid kogu Euroopat, siis neid küll ei leia. Ei taha kuidagi uskuda, et samadel pulbitsevatel tänavatel mõni kuu tagasi marssisid pikad sõjaväekolonnid, murelikud ja vihased inimesed kogunesid suurtesse salkadesse, nõudes isamaa au kaitseks relva hävitavat sõda. Need mustad painajalikud varjud on kadunud selle ilusa ajaloolise linna kohalt ja

elu läheb edasi endiselt.

Nüüd näeb silm kõikjal rõõmsaid nägusid. Praha peatänav Valavske nimesti sädeleb tulemeres nagu karnevali ajal. Rahvas tungleb edasi-tagasi. Noored sädistavad ja naeravad. Igal kolmandal noormehel, kes sulle tuleb vastu, on muretu ja lustilik vilgutsus

Püstitajala-restoranidest ja kohvikutest hoovab välja tänavatele koiditavaid söögilõhnu, mis kokku moodustavad imelikku „Praha lõhna“, mida võid selles linnas kõikjal tunda. Kõige tundumaks selles lõhnade kimbus on vist küll Praha kuulsate vorstide oma.

Tshehh tahab mehiselt süüa,

seda võib näha igal sammul. Igal tänavanurgal ootavad sind vorstid ja püstitajala-baaride uustest vajub inimesi sisse ja välja nagu vesi kevades jões. Võidelnud letiärses tunglemisses kätte oma portsjoni, taandub elurõõmus ümariku näoga tshehh vaiksesse nurgakesse ja mugib seal oma vorstikest, pirukat või praekest, sõbralikud silmad seiramas ümbritsevat inimesi ja liikumist.

ELURÕÕM „PIVOS“

Mõnused õllepoed aga hakkavad juba varakult sumisema. Sinna võtavad kursi nii vanemad kui ka nooremad, kes tantsuks, kes õllekruusikese pärast. Sõbraga koos istuda, see on tshehhile ta mõnuks. Ega nad seal kätatse ja suurt juttugi aja. Nad rohkem mõnulevad mitu pikka tundi.

Kui õhtukesest saanud õõvalgus, ajavad nad end püsti ja lentsivad toredas meeleolus koju poole. „Toreda tuju“ all ei

maksa sugugi arvata, et minnakse laia lauluga läbi tänavate. Tshehh ei joo ennast täis ja temale pole õlu üldse alkohol, vaid ta

igapäevase elu tähtsam vedelik,

millega ta läbi ei saa. Tshehhis joob igafüks õlut, isegi lapsed saavad oma kruusid. Naised on sama asjatundlikud ja jänused kui mehedki. Tshehh joob igal ajal ja igas kohas oma rammusat ning magusat õlut. Pivo — seda sõna võid Prahas kuulda igal sammul ja iga suust, see sõna ilutsseb väikeste ja suurte lõbustuskohtade ustel.

SUUR IGAVENE RINGKAIK

Tshehhi toidud on kanges võrtsis ja meile päris torkavalt soolased. Sellest peab aga saama aru, sest

soolased toidud vajavad

Soolane toit annab õllele alles ta täismineku ja niisama asja eest teist taga õlut juua on õlle narrimine — tshehhide arvates.

Õlu on nobe vedelik.

Ta ei armasta pikemalt paigal seista, kõhus ammugi mitte. Juba on ta kadunud ja võtnud kaasa soolad ja võrtsid. Kõht on kole ruttu läinud tühjaks ja süda igatseb soolase järele, et talle saabuks tore jänu.

Nii käivad õlu ja söögid igaveses liikumises ringi, elustades kõhu kaudu tshehhide majandust. Õlu veab toiduasjandust ja söögid suurendavad jälle õllelõhnikäiku.

Õlu on tshehhide rahvuslikuks suurjoogiks.

Tshehh loobub paljustki, kuid oma õllekruusist mitte kunagi. Õllega tuleb ta siia maailma ja paistab tõeist olevat nii, et kui siit maailma lõpuväravatest jõudnud tshehh on oma patud preestriks juba pihtinud, siis vaatab ta veel kord oma sõbralikkude silmadega siin hädarõõsu ringi ja ta käsi tõuseb viimse õllekruusikese järele. Alles pärast seda võib ta rahuga kustuda.

MUSTTUHAT SHVEIKI KÕN- NIB RINGI

Kes meist ei teaks Shveiki, seda vahvat maailmasõja sõdurit. Neid Shveike on Prahas lugematul arvul.

Igapool tuleb sulle vastu lühikesi rammusaid mehi,

Maailma vanim tshehhidepaar Verha ja Lina Kahleb Kda-Preisimoolt, kes on praegu 88-aastased

laiad ümarikud näod ees ja laulujuurke või ütlemata lõbus vile suus. Nii nad kõnnivad, vidusilmad heatahtlikult vaatamas ringi ja ei soovi kellelegi halba, ei sinule ega ka endale.

Shveigid istuvad kohvikuis, jorutavad õllepoes — igale poole saab neist. Sõbralikud ja lihtsameelsed oskavad nad lla, see on neile Jumalast antud. Õllepoes või restoranis istub selline Shveik. Tal on kaasas ka oma daam, sest Issand on ju öelnud, et pole hea kui inimene on üks. Päris endastmõistetava loomulikkusega paneb tshehh

käe ümber oma naisterahva kaela

je sellegi käsi ei jää lõdvalt rippuma, vaid maandub varsti kavalegi õlale. Nii nad istuvad ja vahivad üksteisele näkku ja naeravad ühehvõrra ohtrasti silmadega ja suudega. Meil Tallinnas tekitaks niisugune pilt suuri küsimusmärke. Siin Prahas peab see kõik nii olema ja keegi ei vaatagi seda.

Jutuajamises on tshenh suur kunstnik

Ei ta vehi oma ülemiste jäsemetega ega pöörita silmi oma sõnade kinnitamiseks. Käsipõsakile istub ta kogu aeg ja vatab sõprade silmade sügavamasse soppi ja etab jutukest mõnusaalt vaikelt nagu voolab jõe vesi. Näeb, et kui Jumal inimesi luues kinkis hingi ja iseloomi, siis Shveigid said endale tore

daima siseelu ja neid Shveike on Prahas lugematul hulgal.

Prahas, jaan. 1939.

A. Peterson.

Tallinna Rahvaülikooli Selts.

LOENGUD

Tallinna Rahvaülikoolis (S. Kloostrit 16) algavad 23. jaanuaril kl. 19.30. Käesoleval poolaastal loevad:

- 1) Esmaõpetus — mag. J. A. M. i l — Õigeteelise tüsimusi (teelerami kõrgem kurs);
- 2) Teisipäeviti — teel. J. A. e w — Õigeteelise tüsimusi (teelerami alamkurs);
- 3) Reisträbali — inspektor A. K. u l s — „Ennefassaaruse probleemid“;
- 4) Neljapäeviti — mag. J. K. e n t s — „Meie geograafiline ümbrus“;
- 5) Reedeti — dr. J. K. i i f e l — „Arsti-teadus kodaniku elus“.

Loengud kl. 19.30—21.10. Kõik loengud on tasuta ja loengud tüsimusi lähtudes põhimõistest, mida peab teadma iga kodanik enele, oma ümbruse ja taas-kodaniku elus.

Loengud kestavad kuni 1. maini. Ühtil-asjaline kava on saadaval büroos.

Loenguist osavõtt maksuta.

Üritused tuleb anda riitehoiuruumi.

M. Väibe,

Rahvaülikooli juhataja.

Kuulutades „Uudislehes“, saavutate parimald tagajärgi

Oskar Lillendal WREIBÄRGID

meisikul jahil

Tshekk osutub väärtusetuks

Kui tunneks põllutööd, võiks osta paraja talu.

Võiks jakkata senist elu ja osta mootor-ratas, mis lubas arendada kiirust ligemale 200 km tunnis.

Võiks võtta naine ja muretseda terna mõõbel.

On võimalus sooritada üks ja huvitav reis välismaale.

Lugeb ingliskeelset lehte Afrika palmide all ja lasta end teenida koheti lahviit ja neljast hotentotist.

Või kütaba Ameerikasse, Austraaliasse, Indiasse, Egiptusse, Uuskaasie, Jaapanisse. Kuhu aga süda kutsub. Võimalust ju sellest müüb on.

Teatavas mõttes küll raste ja valulava südamega, kuid siiski täis suurt rahuldumust asus Karlutt koduteekonnale. Ta peitis tšehhi vestri põnetasust, mille tahe ingliskeelsete sulges. On olemas ju taskuvargaid, kellel eriline and sellele, kuidas tulla saat välja varjatunimist kohalt.

Kõigil oli uni Karlutile kuni kallale tit-tum, kuid võis pida kangelaslikult filmid lahti. Kogu Tartu—Tallinna vahemaa istus Karlutt ühel ja samal kohal.

Tallinna jõudes istus ta jaama ees autosse ja lastis end kogu sõidutada. Karlutt kujutas end suure triumfatorina, kangelasena oma perele, kus näibest peale pidi esikohi kuuluma temale.

Kõhus leidis ta vanamehe ja vennab võrdlemisi murelike nägudega istumas õhtrilauas. Kõikide filmis oli suur liikumus, kui Karlutt näse astus.

„Kas läks...?“ Küsis vanamees. Kuid hääletõlalt võis välja lugeda pigemini: muudugi lõppes ka siinul see viimane samuti nagu teistel...

Kuid Karlutt viimatas waatuse andumisele. Ta heitis endast valitu, astetas selle rahuloleksile varna, aivas siis piinliku näo ja nende järele meelindub. Ning tõi siis vestri põnetasust välja ühe sinaka paberi-lehe ja ulatas selle vanamehe kätte.

Kõik kogunesid Willemi ümber.

Vanamees toras prillid ette ja võttis tšehhi lõhema unimise alla. Kutsi ja Karati filmid lüüsid. Karat unustas sellejuures isegi selle kadeuse, mis ta tšehhile pidi tundma Karluti teguviisi pärast — oli ju temalt rõõmitud teine kangelase aupäist.

Keegi ei võtnud waatuse hingatagi.

Siis aga tšehhi vanamees paberi laugeda. Ta näost läis üle kibe vari.

„Kus paber küll, aga sellega pole kedagi piase afata,“ tähendas vanamees.

Karlutt ei tahtnud hästi oma võru uskuda. Nuts waatas Karatile tähendusrikkalt otja. See aias Karluti hinge täis.

„Kuidas hõle sellega kedagi piase afata...“ protestis Karlutt.

„Jaa — maate,“ hakkas vanamees selgitama. „Selle asja juures on oma võite wormiwiga. Tšehh on waleste kirjutatud. Rumbritega on küll mürgitud, et wiisküm-mendituhat krooni, kuid sõnadega on kirjutatud wiisküda krooni. Mõnede kadeusele wäljatirjutatud tšehh pole maffu.“

Karlutt haaras tšehhi enda kätte ja nägi, et tšehh oli hoopis lahkuminek arwulisele pealbile. Ta waatas tšehhi teisele poolele. Sinna põlnud weel keegi waadand.

Tšehhi teisel poolel oli kirjutatud: „Arm-fats mälestuseks kallitele sõpradele ja sugulastele. Johan Weibärg.“

Karlutt wiiskas tšehhi minema.

„Tšehh aldasite hõle weetud,“ sõnust Karlutt. „Vanamees tahis meile meile ah-nuse pärast mõnada wäike ninanips. Ja see läks tal kaa korda...“

„Kuid kas ta waatasid selle raamatu kaa äste läbi, mille wäheft ta selle tšehhi tei-fid...?“ Küsis vanamees. „Wõib olla oli selle raamatu wäheft äste tšehh...“

Kuid kuulutas Karlutt kerkika loo sellest, kuidas ta pimeduses hülminud professori raa-

matufoguse, et oma päewasel kälaskäigul märgitud raamatut rewideerida. Kuna pol-nud võimalik teha raamatufogus walgust, siis kohanud ta kähkand, kogu neg hirmul olles, et waft professor satub peale. Saa-nud tšehhi kätte, katsumud ta koha, et saab minema.

„Meie piame oma kassamiste karifa lõpuni tühjendam,“ sõnust vanamees.

Ja siis jutustas ta, et ta Nuts olemat leidnud ühe famafuguse pealkirjaga raamatu ja sealt wäheft tšehhi, mis samuti olnud „tar-witamistõlmatu“.

„Kuid ma pian teile, wõisid, tähendama, et sellega ei maffa weel jätta,“ lohusas Wil-lem. „Minul on niisugene kindel hõmine tunne, et see õige tšehh piab kuskil olema ja et meie piame sel tšehhi saama.“

Weibärgid ei saanud enda koha tähendada, et neil oleks olnud kuidagi terna wõli hea tuju. Nad fõid wäheft oma õhtueine ja kõneleht wõrdlemisi wähe.

Eriti wästumeelles tujus tundis end ole-wat Karlutt. Tundis, et süda on rahutu, et süda on ühe koha pealt haige. Tundis, et mi-dagi on püdnud. Ja keegi nagu oleks kuskil kutsunud.

Ta teadis küllalasti, milles asi seisab. Kuid ta pidas ebameelisele sellele teistele rääkida. Ta oli kuulnud, et fõdamewaldu ja hinge-piinas tulewad karmatada ainuakki ja teis-tele nendest kõnelemata.

Wäheft ta tujutult weediti õhtu ja Kar-lutt oli wiimane, kes jäi magama. Kell oli kutsunud kühja juba kolmandama hommikutunni.

*

Hommikufõggi aegu selgitas vanamees poistele nende klesandeb algawaks päewaks.

Karlutt pidi fõitma tagasi Tartusse. Nuts pidi õhuma üles wana pensioneeritud kooli-õpetaja, kes oli Tallinnast kolimud maale. Karat pidi järjekordset kutsuma kofku oma „onhiliumi“, nagu Willem Karati fõpru ni-metas, — ja nembega pidama üks kummar-gune nõu.

Willem ise lubas kogu jääda ja fõgawalt wõelba järele fõigi wiimaseia fõndmiste üle. See tähendas umbes sedafama, et ta tahis mõttes weelford Johan Weibärgi kō-madi kiruda, kes oma pörandsejandiga nende rahulise elu fõski ja segamini ajanud.

(Järgneb.)

TÄNANE SPORDIRINNE

Jalgpallitöö talvel

Hoogu kiiruisutamisele!

Kiiruisutamise-hooaja alustamiseks Tallinnas võib nimetada Kalevi korraldusel peetavaid märgivõistlusi, mis toimuval eeloleval pühapäeval, seega 29. jaan., kell 12 p. Kalevi uisuteel. Märgimäärused ja -normid on välja pandud Kalevi uisuteel.

Kuna kiiruisutamine on meil jäänud vägagi sõõti, on tarvilik veel rohkemal määral võistluste korraldamist. Naaberriigi Läti uisutamistase on praegu niivõrd kõrge, et võidakse välja panna isegi maailmaklassiga mehi.

Raskejõustikuliit muudab põhikirja

Täna õhtul kell 7 toimub sportbüroos raskejõustikuliidu esindajatekogu erakorraline koosolek, mille ainsaks tähtsaks päevakorrapunktiks on liidu põhikirja muutmine. Olulisemaks muudatuseks on see, et tulevikus kavatsetakse juhatust moodustada n. n. kabinet-süsteemi. Valimised uue põhikirja alusel peetakse alles peakoosolekul — märtsis.

Oma põhikirja muudatusega raskejõustikuliit õieti jälgib teiste eriliitude eeskujule, kuigi asi endast (kabinet-süsteem) kasvab välja raskejõustikuliidust Tallinna maadlus-euroopavõistluste puhul.

Märkmeid koolide käsipallist

Millised koolid püsivad võidukaina?

Tallinna koolide käsipalli esivõistlusil on jõutud lõpp- ja seega ka otsustavasse järku. Võistlused toimuvad tänava esmakordselt uue klassifikatsiooni kohaselt, mille järgi kõik meeskonnad on jagatud viide klassi koolitüüpide järgi. Tütarlastele seevastu erandina toimuvad võistlused üldklassis (gümnn. ja keskk. eraldi).

Tänavustel esivõistlustel peetakse üldse 80 (51) matshi (sulgudes juba peetud matshide arv), neist meeste võrkpallis 31 (13), meeste korvpallis 30 (25) ja tütarlaste võrkpallis 19 (13). Progümnn. ja reaalkoolide klassides on veel B ajajao tused, kuid nendes meistermärke ei anta, samuti ka mitte — tiitleid.

Gümnn. korvpallis on ainsana kaotusest meistermeeskond Vestholmi gümnn. Veel püsivad ühe kaotusega esivõistlustel T.R.S. kolledsh, era vene gümnn. ja 6. gümnn., kelledest võitja pääseb finaali „vestude“ vastu. Võrkpallis on Vestholmi gümnn. samuti ainsana kaotuseta. Konkurendid on T.R.S. kolledsh ja G. Adolfi gümnn.

Kõrgemate kutsesõjaväe korvpallis tuli meistriks Majanduslik Erikool ja on ka võrkpallis kindel favoriit.

Progümnn. korvpallis on pluss-ringi võitja Vestholmi progümnn., kes kohtub kaotajate ringi võitja 6. progümnn. (linna vene prog.) eeloleval laupäeval. Võrkpallis on plussringi finaalis Vestholmi progümnn. ja G. Adolfi progümnn.

Reaalkoolide korvpallis toimub lõplik finaali pühapäeval kaotusega 2. reaalk. ja ühe kaotusega G. Adolfi reaalk. vahel. Võrkpallis pole veel matshe peetud.

Kutsekoolide korvpallis tuli meistriks Riigi Tööstuskool. Võrkpallis pole veel matshe peetud.

Tütarlaste gümnn. on teistest klass paremaks osutunud möödunud aasta meister kommertsikool, kes tuli ka plussringi võitjaks. Vastane „kommedele“ selgub laupäevast kaotajate ringi finaalist 3. tyt. gümnn. ja Lenderi gümnn. vahel.

Spordirahva sünnipäevi

Andrei Christiansen, meister firmas „Puhk ja Pojad“, sünd. 27. jaan. 1914. a. Eesti meister korvpallis.

Johannes Sonin, direktor sotsiaalministeeriumis, sünd. 28. jaan. 1899. a. Oma-aegseid tegevsporulasi. Olnud Spordi Kesklüüdi ja Ekravelliidu juhatustliige.

Hans Jürgens, kaugesõidu-kapten, sünd. 28. jaan. 1901. a. Virumaa omaaegseid parernaad sportlasi kergejõustikus ja jalgpallis.

Herman Kasera, notar, sünd. 28. jaan. 1893. a. Viljandi spordijuhte ja -organisereid.

Arengu kiirenev tempo seab uusi ülesandeid. — Vahetu informatsioon ja otsene kontakt provintsi. — Kõigi suuremate jalgpalliseltside juurde oma treenerid. — Treenerite kool. — Pealinna seltsid provintsi võistleva minimaalsete nõudmistega

August Lass rääkis jalgpalliliidu üritustest

Kes tihkub arvata, et jalgpalliliit saadab talve mõõda kaks rüpes (jalgpalliasjanduse kohta oleks küll õigem ütelda „jalad rüpes“), see eksib põhjalikult. Jalgpalliliit on talve kasutanud kõigi nende eeltööde läbiviimiseks, millest meie jalgpalli areng kaotaks palju.

Tehtud tööst andis eile ülevaate meie jalgpalli tunnustatuimade juhte, liidu abiesimees August Lass. Ta rõhutas eriti seda, et praegune arengutempo jalgpallis on niivõrd kiire, et enam mõeldagi ei saa, et selle parema aluse loomiseks peaks leppima üknes selle ajaga aastas, millal mütsub jalgpall ise. Talvine töö on tähtsuselt niisama suur kui suvine.

Kontakt üle riigi

Üha arenev jalgpalliliikumine nõuab tihedamat kontakti ja vahetut informatsiooni saamist kõigist jalgpallikeskustest üle riigi. Hinnates vahetunde selgust liidu ja keskuste vahel, on jalgpalliliit vahetule informatsioonisaamisele alati pannud suurt rõhku.

Kõigele selleks kui ka meeleolu teadmiseks, kuidas provintsi suhtub liidu mitmepalgelisesse üritustesse, sooritati suuremaulatuslik ringreis suurematesse keskustesse. A. Lass rõhutas, et igalpool on liidu inimesed leidnud haruldast sooja vastuvõttu kohalikest spordijuhtidelt. Liidu moodust tihedama kontakti loomiseks peakeskuse ja teiste keskuste vahel tervitati südamlukult. Ühtlasi loodeti, et säärane kontakti püüdmine kordub ka tulevikus.

Jalgpalliõpetamise uued kavad

A. Lass tunnistas avameelselt, et kuigi meie jalgpalliliikumine on aastakümneid vana, ei saa kindlal kujul väita, et liikumine oleks pidevalt olnud tõusuteel. Tuli kontrollida, kas kõik suunad noorte pealekasvu kui ka õpetamise küsimustes on õiged.

Jalgpalliõpetuse alal liit koostas kaks peagu paralleelset kava, emma-kumma paremaks tunnustamiseta jättis asjaomaste jalgpallikeskuste valida.

Esimene kava nägi ette, et praegusele treenerile, E. Saarele, palgataks abiks rändtreener provintsi jaoks, sest ainult ühest inimesest ei piisanud. Kaalutluste najal, mis tehti koos provintsi jalgpallijuhtidega, peatuti teisel kaval. See näeb ette, et kõigil tugevamatel jalgpalliseltsidel (A- ja liidu-klass) oleksid igal oma treenerid-hooldajad. Viimane moodus leiiti olevat vastuvõetavam seda enam, et Tallinna suuremad seltsid on seda praktiseerinud päris heade tagajärgedega. Treenerid kohtadel suudavad teha suuremat tööd kui rändtreener, kes igalpool saab peatuda lühikest aega. Seetõttu leidis tema variant sajaprotsendilist poolehoidu.

Endastmõistagi on uue kava ellu rakendamine suuri kulusid nõudev. Silmas pidades, et nüüdsest seatakse iga A- ja liiduklassi juurde treenerid-hooldajad, tuleb liidul maksa nende töötasuks aastas üle 2500 krooni. See on aga siiski võimalik liidu praeguse majandusliku olukorra juures.

30 treenerit

Ühtlasi tuli asuda treenerite väljakoolitamisele. Vanema staazhiga ja kogenumad treenerid, kes juba töötanud seltside juures ja kes läbi teinud vastavad kursused, arvati otsekohe treeneriteks. Abitreenerite diplomid saavad need, kes lõpetanud kaks kursust, ja kandidaadi nimetuse ühe kursuse lõpetajad. Järk-järgult saavad kõik treeneridiplomi.

Jaauarist peeti järjekordsed kursused, millise lennuga meil jalgpallirahva sekka läheb 30 õpetajat — treeneritena, nende abidena või kandidaatidena.

Treenerid ei saa tasu otsestelt liidult, vaid liit määrab toetuse vastavatele seltsidele. Soodustusi on nähtud ette liiduklassi seltsidele ka vastavalt sellele, mitu meeskonda on neil meistrivõistluste klassides välja panna.

Peale kõige muu pannakse erilist rõhku veel noorte juurdekasvatamisele.

Provintis on tagala, kust saame verd

Edasi märkis A. Lass seda, et kuigi näiteks pealinnagi seltside aineiline olukord pole hiilgav, on siiski väär, kui tahetakse teenida võistlustega provintsiseltside vastu. Provintsiseltsidega võistleva tuleb minna minimaalsete kulude tasumise nõudmisega, selle asemel aga kaubelda välismeeskondadega kulude suhtes. Provintis on tagala, kust saame verd oma jalgpalliliikumisele, sellepärast tuleb temale võimalikult rohkem vastu tulla.

Provintsis on spordiliikumine hakanud leidma üha suuremat arusaamist. Ideaalini pole veel kuskilgi jõutud, kuid olukord paraneb silmnähtavalt. Peaasi, et juurde on kerkinud arusaajaid spordijuhte. See kõik tagab edu spordile, kui ka selle sees jalgpalliliikumisele.

Tellige „Uudisleht“!

Deanna Durbin „Küpsuse eel“

Mõtteid noore filmitähe uue filmi puhul

Küsimused, mis teid võiksid huvitada:

Kas vaimud oskavad lugeda morse tähestikku?

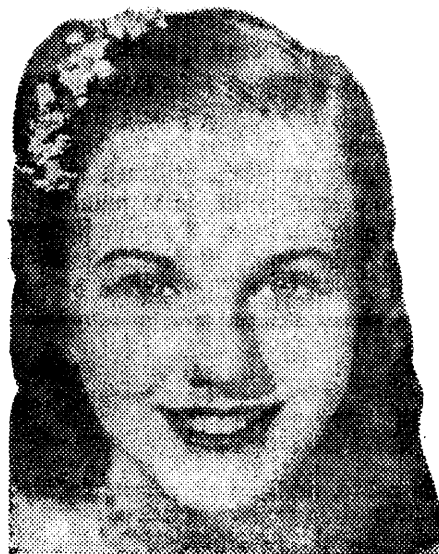
Mis on Kuuba parlamendivalimistel ühist armunud ajakirjanikuga?

Kas sobib tütarlapsel peita oma päevikut nuku seeliku alla?

Kas selles ajalehes on midagi lugeda, mille esiküljel on ainult 4 mõrva?

Mida peab inimene siis tegema, kui ta hernest peab moskiitoks.

Kas Hispaania kodusõjas mahalastud printsess oleles tõesti, või mõtles selle välja ajakirjanik mr. Bullitt?

Deanna Durbin, „Arsis“ linastuva filmi „Küpsuse eel“ kangelanna

Need küsimused pole mitte mõnest Ripley raamatust välja võetud, vaid need tulevad tõepoolest „päevavalgele“ praegu „Arsis“ linastuvas filmis „Küpsuse eel“, kus peaosas mängib Deanna Durbin, lühikese aja jooksul suure populaarsuse saavutanud noor filmitäht. Igas filmis on ju palju probleeme, olgu siis suuri või väikseid, kuid neid siiski on.

Kõne all olevas filmis pole üldtõotud probleemeid peaprobleemideks, vaid nad on filmis jooksva tähtsusega. Filmi tulipunkt on asetatud koguni noorele tütarlapsel, tema esimesele armumisele ja selle lahenemisele.

Deanna Durbin ekraanile ilmudes on juurde tulnud uus liik filme, mis käsitlevad 14–16-aastase tütarlapse elu, mis asetavad teda kangelannaks, lasevad tegevustiku tema ümber keerelda. Ses mõttes lõi Deanna Durbin uue epohhi filmi-

ajaloos. Tõsi, enne teda on ju käsitatud samu probleeme nii mõnelgi korral, kuid ikka on peaosalisteks olnud täiskasvanud näitlejad või siis andetud algajad, kes ise on jäänud kahvatuks. Deanna Durbin on aga sootuks midagi muud. Ta on ise noor, ta oskab sisse elada nii koomilistele kui ka dramaatilistele momentidele. See, et ta laulab ning hästi laulab, hästi filminõuete kohaselt, see aina tõstab filmi väärtust.

4. detsembril sai Deanna Durbin 16-aastaseks, ja kinopublikul on sellest kahju. Filmitäht on küpsuse eel, ta peab varem või hiljem siirduma teissuguste osade mängimisele kui ta seda tegi seni. Sest Deanna Durbin mängus on esikohal suur loomulikkus, ta ei näitle, nagu seda paljud täiskasvanudki teevad meeleheitlikult õlgu raputades.

„Küpsuse eel“ on film, mida peab noorsoole soovitamata. Võiks ju öelda, et filmis käsitatud probleem, noore tüdruku armumine endast palju vanemasse mehesse, on ebasobiv. Kuid käesoleval juhul on see vastupidi. Seda filmi peaksid just paljud noored nägema, et nad õpiksid võimalust tundma, kuidas hädaohtlikud küsimused suurema valuta lahenevad.

„Küpsuse eel“ on Deanna Durbin küpsmaid filme. Ja kuigi peale Deanna enda on filmis palju noori näitlejaid, tuleb see asjale aina kasuks. Film omab usutavama ja elulähedasema ilme.

Homme Kalevi Tennis-klubi Valgepalli õhtu

Kalevi Tennisklubi Valgepalli õhtu toimub laupäeval, 28. jaan. Mustapeade Klubi ruumes, algusega kell 20.30.

Eeskava osas on püütud traditsiooni kohaselt korraldada klubi oma liikmete esinemisi. Käesoleval juhul on selles mõttes lahkesti vastu tulnud klubi liige viiulikunstnik Herbert Laan, kes oma Ungari õppereisi tulemusena esitab Hubay hoogsa Csardasz'i; Klubi liige Herbert Küttim abikaasaga demonstreerib ühe moodsa ja ühe eesti rahvatantsu, kuna klubi liikmeskonnas on ka mõned momendil puuduvad tantsukunstnikud, siis on palutud seda ala täiendama tuntud balleriin Erna Sadde, kes on tubanud tantsida temperamentselt hispaania ja mustlastantse. Eeskava juhina loodetavasti esineb klubikaasvõitleja härra Ants Lauter. Head tantsumõistat serveerib populaarne tantsuorkester „Merry Pipers“. Balli dekoratiivse külje eest hoolitseb klubi liige härra Boris Hariste. Kelle tööd võisime imetleda möödunud aasta juubelilõulil.

Ballil töötavad klubi daamid juhtimisel ja energiliselt kaastööd loterii, kohvi- ja lillelaud ja baar. Viimane tähtsündmuseks klubi liikme härra Dimitri Matieseni uute segudoga.

Stalin ja Hitler sõbrustavad!

Üllatav teade „Tallinnast Ameerikasse“. — Ookeanitaguse lehe sensatsioonilised teated. — Nõukogude armees polevat distsipliini. Kas Stalinile abi Berliinist? — „Kui on kahtlusi, likvideerida“

Kuidas Jezhow tõusis ja langes

„Sõnnakrattide kääbus, kes kasvab liig suureks Stalini jaoks.“

Alustoodud pealkirja all toob üks suuremaid Ameerika lehti, „New York Journal and American“ kirjutise Vene asjadest, mis näitab, kuidas ameeriklased kujutavad endale vene võimukandjate wahetorkda. Jättes wastutuse kirjutise tõsiolude eest täielikult Ameerika lehele, peab mõnema, et kirjutise ees on märgitud „Reval, Estonia“. Järjekuldselt peavad alltoodud read kirjutatud olema Tallinnast.

Nikolai Jezhow, Leningradi tänavapühkija ja muusilanna väikekasiwiline poeg, kes tõusis OGPU, Vene salajase politsei ülemaks, reetis igahüsti, kes oli tema kõrgemal, reedeti samuti, ning teda ootab eelkäijate saatne.

Kes jarnast informatsiooni jänfidele saatis, seda ei hakka me siin kohal lahendama. Küll aga väärivad mäljatõstmist mõned kohad, mis on undsed ja senitundmatud lihtlasi näib, et jänkid on kõmujannule ja fantaasiale annud Wene-maa olude kirjutamises waba woli. Nii, et nende lehes kirjutatud sündmused ei ole mõnikord tõele wäga lähedal.

Mii kõneall olewa kirjutise alul:

„Nikolai Iwanowitš Jezhow, kes kujutas oma ülemuse, Genrih Zagoda, ning astus tema kohale OGPU ülemaks, on nüüd reedetud nii oma terwile kui ka oma agentide poolt, ning ootab oma saatust.“

Luntud „kääbusena“, kui wäikseima kasvuga mees wene politkute seas, Jezhow tõusis peaaegu sama wõimsaks kui diktaator ise, sest Josef Stalini elu sõltus täielikult OGPU-st, organisatsioonist, mis hoiab ligikaudu 150.000.000-lise rahwa oma igapäewase töö juures ilma kasu saamise motiivita, milline tõrk on maksima pandud kõrgema karistuse surmewel.“

Pärast neid mäljendusi loeme edasi:

„Seni kui Wene sõjawägi, suurim maailmas, kuulab ta sõna, on tšiwilelanifud abitud, ja senikaua kui salajane politkise kuulab iga sõna, mis sõlistatate sõjawäes, pole võimalusi mäsfi tekkimise ega revolutsioonihirmu. Kuid Stalini ihuaitse, ka kõige kõrgemad komisjarid ja kõigepealt siiseasjade komisjar,

Selle pildi awaldab Ameerika leht Jezhowist. Wastatut — Jezhow enne puujastuskatstiooni teostamist, paremal praegu

kes on ühtlasi salajane politkise ülem, peawad olema temaga alalises kontaktis.“

„Jezhow, wäike, alawääruse komplekfiga, kuid teowõimas mees, wihtas loomulikult kõiki ülemaid, eriti aga oma otsekohest ülemat. Sellisele iisule ei ole üksti asi meeldiwam, kui võimalus tõusta, saates oma otsekoheiseid ülemaid surma.“

Sõpuks ta sai Heinrich Zagoda abilisfeks, kes oli siiseasjade komisjar, kelle alla kuulus OGPU ja kes soojendas end diktaatori wõimu paistel. Stalin rääkis intiiimset kääbusle, et ta pole täiesti rahul Zagodaga, ja et koht saab temale kui ta leiab mõned tõendused Zagoda wastu.

Zagoda likwideerimine oli otstustatud juba 1936. a., kuid kuna Stalin fogus ohmoreid teise „puhastuskatstiooni“ teeria jaoks, ei hoolinud ta suurt Zagodast.

Kelle üle pealegi Jezhow andis teateid peaaegu igapäew.

Mii jalkas kääbus oma tööd, mida ta wäga hästi oskas, reetis oma ülemat ja ootas tema kohta, kuni see panbigi kinni ühesse neist longidest, milledest mõnedki olid tema oma leiutis, ja ta sunniti üliidistusi omast wõtma. Meetmise süsteemi loogika seifab jelles, et kui üks mees on reetnud kõiki omaist kõrgemal ja on weel

üks järele jäänud, siis ta peab ka selle reetma, olgu see ka Stalin ise. Zoogiline wahend selle wastu oli Stalini teiwutokast — häwitada inimene enne kui asi jõuab kõrgpühiti.“

„Kõewal kui Zagoda hukati korraldas diktaator eine oma peaforteris Kremis, kus Jezhow oli auhilaliliseks. Üks hea asi on einetamisel Staliniaga, et keegi ei pruugi tasuda jamaga, kuna ta ei usalda wõõraid kofke. Sellest mõtjib osa juhtimad riigitegelased, nagu W. M. Molotow, rahwatomisjaride nõukogude eimees, ning R. E. Woroschilow, kaitse komisjar.“

„See on tänuks meie päästjale Nikolai Iwanowitšile,“ ütles Stalin Jezhowi rinda Denini ordu märki kinnitades, ning rääkis neile, kuidas auhilaline oli awastanud Sinowjewi kimenewi ja teiste jalanõud. „Olen talle annud wõimu meie kofikide elu ja jurna üle ja ma loodan, et ta saab olema eluacagne siisekomisjar.“

Edasi jutustatakse Jezhowi haigusest: „Molotow ja Woroschilow näiliselt ei otfinud wastuabimist, kuna kääbus ise kiirendas oma häwingut, millele aitas kaasa ka tiisikus, ning wiimase ajal ei suutnud ta tähta iiv ametikohuseid.“

Mitte kaua tagasi ta fundis Stalinit algama likwideerimisprojessi palja warem kui ta oli juba kawatzenud. Tegelikult Zagoda ja Sakamaa, ning Hispaania

jõda tingisid seda. GPU-I olid juhtnõrid: „Kui on kahtlusi, likvideerida.“

Soobunud wõimust, mõjutatud halwast terwifist, meenutas Jezhow seda, kui halwasti teda oli koheldud sõjawäes. Erne kui Stalin seda taipas, oli ta juba „puhastatud“ sõjawäe distsipliinist, mis sinna oli jäänud, ilma awaliku kohtut.“

Siis järgnesid juhtumid, mis awafid tema kui ka fogu maailma filmad. Kui Jaapan hakkas mallutama Hiinat, kus Wene-maa oli jõudnud aluse panna oma kommunistile, pidanuks Wene-maa wälja astuma. Kuid siis selgus, et sellise puuduliku distsipliiniga sõjawäge ei saa üldse kuhugi saata. Weel ilmsamalt tuli see awalikufeks, kui tekkis wajadus teostada mobilisatsioonilise Sheshhoslowaffia karjeks. Witwinowi kriitika järele oli see wõimalus põhjuseks, miks Prantsumaa ja Inglismaa wälja ei astunud. Krahh tekkis Wene sõjawäe suure bluffi tõttu.

Nii wabastati teenistusest wäike haige Jezhow dige järsku. Ta terwis pidawat tiirelt kalwenema, ning lõpp ei olemat tangel.“

Nende üllatavate teadete lõpuks jattab fama leht:

„Stalini on käfil kauplemine oma jurnamaenlase Hitleriga.“

Tafu Hitlerile sõjawäelise abi eest revolutsiooni wastu olemat Ukraina. Sõpuks polegi ju põhimõtteliste wahet totalitaarse riikide ideaalides, ja nad wihtawad ühifelt demokraatiat.“

Mii siis Ameerika lehe teadete kohaselt hakkawad Hitler ja Stalin töötama käsi-käes ning Moskwa saab sijemiste jega-duste korral abi Berliinist. Näib, et fäärased ennustused on siiski enneaegsed. Kaks, kes maailma teada on jurnamaenlased, nii lihtfakt kofku ei lepi. Ses mõttes paistab, et jänkide leht räägib karjuwaid sõnu, ega mõtle sealjuures palju, ning wäga palju ei näi mõtlewat ka nende „kirjasaatja Tallinnast“.

Parandab lumi jumel?

Hõõrumine lumega erigutab kindlasti erkude ja veeosente tegevust, muudab aga naha kardaks ka kestendavaks. Seepärast on korralik nahahoole Niveaga eriti tähtis talvel.

W. MEIKS, TALLINN

Mõistatuslik raamat

Hiljutisel Raamatukauplejate Ühingu koosolekul olwad üks liikmetest jutustanud masendawa loo. Nimelt astunud tema kunagi ühte Tallinna suurimasse raamatukaupluse ja küsinud Friedebert Tuglase „Läikpesu triikimise õpetust“. Otsekohe tõtanud mitu müüjat nõutud raamatut riulilt otsima. Kuna säärane nägus seik paljastawat raamatukaupluse müüjatekaadri tohutut waimupimedust, tulewat kõige lähemal ajal korraldamisele kursused kõigile raamatukaupluse mees- ja naisssellidele.

Meie kaastöölisel õnnestus selgitada sünge sündmuse lähemaid üksikasju, mis on küllalt iseloomulikud, et nendega tutvaks laiem üldsus!

Kodanik Jaan Nudispea oli vürstlikus tujus. Kuni hommikuni sai tädi-mehe sünnipäewal vägevasti võetud. Nüüd kõndis Jaan Nudispea lustakalt läbi linna ja mõtiskles, kuidas soovitada midagi hästi veidrat ja kargesti lõbusat, et ilusale elamusele panna wäarikas punkt. Ta ei hakanud laulma vene himni. Ta ei tülitanud daame ega püüdnud rinnaga pidurdada liikuvat tramm. Ta oli kultuurne inimene ja tahtis lõbutseda kultuurisel kombel.

Kes teab, misuke kuri geenius andis

talle mõtte, urida meie raamatumüüjate teadikkust ja taipu. Igatahes astus ta peale wäikest arupidamist tänavaristil suuremasse raamatuarri ja palus pakkida endale paberisse Friedebert Tuglase „Läikpesu triikimise õpetust“.

„Seda raamatut meil pole,“ vangutas meesmüüja oma läikivat kukalt. „Müüdi läbi mullusel odavmüügil. Aga vast vaatate kõrwalt, seal käis vähem rahvast ja jäi järele rohkesti igasugust wana prahti.“ Nudispea wabandas wiisakalt ja lahkus. Eh, waimukas nali näis õnnestuvat! Nüüd juba üsna kindla sammuga siirdus ta kõrwalärri, mille uksele uhkeldas ahwatlew loosung: „Hoiu raha, osta meilt!“

„Friedebert Tuglase „Läikpesu triikimise õpetust“,“ kordas noor punajukseline tüdruk Nudispea küsimust. „Ma kohe vaatan!“ Ta küsis pikalt meesselliit, kes omakorda kutsus kokku kõik kaasteenijad. Pisut aega peeti omawahelist salanõu, siis kargas kogu kaheksaliikmeline personaal riulite juure ja alustas marulist otsimist. Isegi kassapreili väljus oma putkakesest, et liüa kaasa.

Poole tunni jooksul olid läbi tuhnitud kõik äriruumid. Punajukseline ilmus jälle nähtawale ja ütles hirmunult:

„Ei leia. Lähem kutsun kaupluse juhataja.“

Õnneks tuli kaupluse juhataja kutsuma-

tagi. Ta kannatas nohu all ja aewastas koledasti.

„Läikpesu triikimise õpetus. Tuglas,“ rääkis ta läbi nina. „Mis pagan,“ pöördus ta tigidalt oma abi poole. „Vaadake järele üldkataloogist.“

„Vabandust,“ ütles abi murtult, „kataloogist on keegi nadikapukas wälja rebunud kolm viimast lehte — Tuglase raamatut ei leidu.“

„Mis juttu te ajate! Mulle on see nimi neetult tuttav... atpsihh, terviseks! Tuglas on tuntud mees. Tean, et ta on kirjutanud uurmaakrite käsiraamatu „Liivakella“ ja „Raskuse waimu“ nimelise broshüüri maakera külgetõmbejõust. Olen ise lugenud tema toredat „Õhtu taewast“, milles ta räägib taewatähtede mõjust kehakasvule ja õpetab seadma horoskoope.“

Tasahiljakesi oli kustki ruumi libisenud kaupluse pärisperemees. Ta seisatus alulvate lähedal, kuulatas kavalal ilmel ja venitas aeglaselt:

„On nagu töö aeg. Vast peate oma koosoleku peale töö lõppu.“

Kõik seljad nõksatusid sirgeks nagu kumminuia lõgist.

„Ega's me koosolekut,“ tõttas kaupluse juhataja selgitama. „Härä soovib raamatut, meil ei ole.“

„Ku-ku-kuidas ei ole!“ hüüdis peremees silmi walgutades. „Peab olema! Meil on kõige täielikum ladu. Siit ei tohi puududa ükski wäljaanne. Mis raamatut küsiti?“

„Läikpesu triikimise õpetust.“

„Noo vaat! Kindlasti on see kuskil!“

„Aga kus? Nuhkisime läbi isegi keldri ja kolikambri,“ oigas pikk sell.

„Tuleb otsida paremini. Kes on raamatu autor?“

„Tuglas!“

„Ei tea. Ei ole kuulnud. Aga kui raamat on ilmunud, peab ta seisma laos.“

„Võiksite veelkord vaadata,“ püüdis kaupluse juhataja lahendada keerulist olukorda. „Vahest siiski...“ Ta katkestas lause ja vaatas uksele, millest parajasti sisse tuli kaupluse jooksupoiss, nina külma tõttu nagu imeilus sinine lill.

„Poiss,“ hüüatas peremees, „sina vist oled kuhugi kõrwale sokutanud Tuglase „Läikpesu triikimise õpetust“!“

„Mina?“ ütles wäikemees lõdisedes. „Tuglase „Läikpesu triikimise õpetus.“ Ta näol pesitses alul hirm, siis jahmatatus ja lõppeks mõistev muie. „Te teete nalja, härä! Mõtlete, et ma ei tunne Tuglast ega tema töid. Tuglas pole kirjutanud mingit õpetust, ta on ju puha ilukirjanik. Novellikogu „Saatus“, „Hingede rändamine“, „Õhtu taewas“, romaan „Felix Ormusson“, kriitilised esseed...“

Poiss ei saanud kõnelda edasi: uksele nihkunud Jaan Nudispea kole naer löi ta kõrwad lukku. Nudispea naeris orelil jona vägevusega, sest waatepilt näis tõesti hurmay. Naismüüjate näod olid walge läikpesu wärv, sellidel seisid juuksed püstloodis. Kaupluse juhataja aewastas wahetumalt, peremees pomises sõnu, millest igauks wäaris vähemalt katlatäit keewa põrgupigi.

O k s u s.

16-aastaselt võib minna fulaseks

Töötasu väljamaksmise kord ja lepingute murdmine. — Mundatusi põllutööliste seaduses

Vallavanem peab olema ikkagi vahemeheks

Riigimolitorus tuleb lähemal ajal lõp-
titult maastumõistele põllutööliste se-
dus. Seaduse teisel lugemisel anti rida
paragrahve komisjoni, mis kaalumi-
seks. Komisjon on oma töö lõpetanud ja
teinud rea uusi parandusi, mis tõenäo-
likult ka üldfogu poolt maastumõistist
leivad.

Tähtsaks komisjoni poolt tehtud
muudatusel on asjoolu, et määrati
kindlaks alaealistele vanuse alamäär,
kust peale tööline ise võib sõlmida pere-
mehega lepingu. See õigus on alaealis-
tel alates kuueaastasest eluaastast.

Töötaja väljamaksmise kord
seaduseelnõu järel on järgmine: Lüh-
maks kui üheks kuus palgatud põllutöö-
lisele maksetakse tase mälja pärast lepin-
gu aja lõppu ning kuueks või pikemaks
ajaks palgatule iga kuu mõõdumisel.
Sgaal põllutöölistel, kes palgatud pikemaks
kui kaheks nädalaks,
peab olema palgaraamat.

Tööandjal on õigus igal palgamaks-
misel mälja maksmata jätta töölepingu
korraliku täitmise tagatiseks kuni pool
saadaolevast rahapalgast. Kinnipidamine
tuleb lõpetada kui kinnipeetud summa
ulatus põllutöölistel ühe kuu rahapalgani.
Kinnipeetud summa tuleb mälja maksta
lepingu aja lõpul.

Oma sõõgil olevale põllutöölistele peab
peremees töötaja iga kuu eest ette maks-
ma, kui tööline seda nõuab.

Suhul, kui tööline peremehele on lahju
teinud oma hoolituse läbi töö rikkumise
jaga või muul viisil, peremehele on õigus
finni pidada töötaja. Rahju suurus peab
olema kohapeal kahe kinnistaja juures.
olekul kindlaks tehtama.

Kui tööline ei pea kinnipidamist õigus-
kohaks,

võib ta sellest teatada 7 päeva
jooksul vallavanemale või ta ase-
tätijale.

Viimane peab kahe nädala jooksul selgi-
tama, kas põllutööline on süüdi paha-

tehtlikkuses ja hoolituses ning kas kinni-
peetud summa on õige. Kui kinnipida-
mine on suurem kui õigus, peab vahe-
summa otsekohe laama tagasi maksetud.

Teistel juhtudel ei ole õigus ilma
kohtu või ametivõimude korraldusteta
töötajust teha mingid mahaarvamisi.

Kui peremees murrah lepingut,
peab ta töölistele tasuma kahjutajuna
palga kuni lepingu lõpuni kuid mitte
rohkem kui kahe kuu palga juureses
aastaks või pikemaks kaubeldud töölistele,
ning mõhem kui aastaks kaubeldud töö-
listele mitte rohkem kui ühe kuu palga
juureses.

Põllutööline vastutab lepingu mure-
mise korral samuti.

Lõpuks määratleb seadus, et Lapsi
ja alaealisi kuni 16 aastani
võib rakendada ainult per-
gematele töödele, nagu korja-
hoidmine, peenarde kirkumine, loomõ-
mine jne.

Tundke hobust

Loomade tundmine nende temperamendi
järele

Hobust tuleb kohelda vastavalt
tema loomusele

Õnnelises järjekorras ripub hobuse väärtus
tema normaalselt arenenud tehaehitusest.
Teiseks etendab tähtsat osa hobuste tundma-
õppimisel temperamendi või elavuse küt-
mus. Hobuste juures leidub neli iseloomu-
omadust ja selle järele väime enam-mõhem
igat hobust arvata kindla tüüliki hulka. St.
n. Maday tegi mahet kahe temperamendi liigi
ja kahe loomulaadi vahel. Temperament on
„elav“ või „vaagune“ ja loomus „ra-
hulik“ või „taplusihimuline“.

A) Sangviinilise tempera-
mendi a hobuse liikumised on elavad, ter-
ged ja kiired. Selliseid hobuseid kasutatakse
tulutavate tööde juures. Nad on mäga
õpetatavad ja kiitidele töödele vastuvõtlikud.
Sellist hobust tuleb tagasi hoida kirkustamis-
sest ja teavitada piisava määga ettevaatlikult.
Sangviinilise temperamendiga hobustel on
karma mähtingus tugematal kohal pruun
ja tihti valkjashalli õrnakujuliste lahtudega.

B) Koleerilise temperamen-
diga hobused on mäga tundelised ja sellega
sarnanevad eelmistele. Neid loomi iseloo-
mistab nende „elavus“ ja „taplusihimul-
sus“. Nad on elavad oma liikumises, kuid seal-
juures raskesti juhitavad. Nõuavad kind-
lat ja julget rattanõut ja tähelepanelikku
hooldust, sest et ta kiitipeale teeb kattet end
hobuse ülemõnni ast mahastada. Tal on
„härasmehi“ loomus ja nõuab ka vastavat
käitumist. Raskest karistatud ja toores imber-
kamine ainult hävitab ta nooblit iseloomu
ja tervist. Sellise hobuse juures võib ta
kergesti tekkida tõhmatust. Saamutab ho-
bune seltsi teadmisi, et ta on loomana kuu
inimene, siis ei anna ta teadmiste enam ma-
jalikku taset. Niihuvit hobuseid on siis
raskelt panna meelt inimese ülemmõnni-
kinnistama. Need hobused on mäga valivad
oma toidu suhtes ja just sellepärast võib neid
kergesti ära lunda. En la mäga raskesti
õpetatavad. Karistustega saamutab nende
juures mähe. Käituda neid rahulikult. Mär-
tus on enamusel rahakelavina pruun ja tihti
heledamate lahtudega.

C) Kilemaatilise temperamen-
diga hobust iseloomustab „vaagune“ ja
„rahulik“ iseloom. Elineb looma kindlas rahulikus
liikumises. Valivad harva toitu. Töö juures
on ta usaldatav. Olgu, et tema oma tait
jõudu ei piisava määra, taab neid ainult
sammukäivale tööde juures kasutada, kuna
nad joostes mähe tõrka saadavad ja palju
hundiini nõuavad. Meenutavate hädas-
õhtu nende juures pole karta. Nad on oma
kindla liikumise tõttu kinnistatud töde-
ja rahakohusteks. Need hobused on mähe õpe-
tatavad. Mlekaalimises hõliskas mõnus.

D) Melanhoolise temperamen-
diga hobune on „vaagune“ aga „taplus-
ihimuline“. Elineb enamasti rahakohustise
hobuste juures. Need hobused tekkivad igas-
sugusest raskemast tööst. Saab kasutada toos
flegmaatilise loomaga, kuna see teeb rah-
likult töde. Need hobused valivad mäga
toitu, on harilikult lohmad ja mananemad
kiiresti. Mäni hea piitatus on vastumõ-
tam. Elinevad sellised hobused peamiselt
muistõugias hobuste juures.

Kallitanud haganate söötmisest

Tihti läheb oia haganaid kallitama, kui
neid pole küllalt kiinalt hoitud. Kallitanud
või meidi kopitama läinud haganaid on kah-
julid loomadele süda ja loomad ei tahagi
neid süüa.

Kuna loomatoidu väheuse tõttu mõnigi
ford tuleb kassuda meidi rikkilainud haganaid
ka loomadele süda, siis tuleb kallitanud ha-
ganaid enne nende loomadele etteandmist
seega meega üle „supatada“. Keem meid hä-
mitab kallitusseened ja sarnaselt valmistat-
tud toit ei too loomadele teadmiskõrget.

Põllumees ja noorte tööteenistus

Suuk milumud põllutöölisti ehitustöödel ja undismaade ülesharimisel

Õliga dieti kirjutas „Uudislehes“ üht
hoorjuma põllumeest, et eeloleval suvel maal
nõib juurenevat meelgi tööliste kriis, sest
fulaseid ja liiduritud kipuvad maal liina
„tergema elu peale“. Na kottumõistes selle
põllumehe õhtus: „Neil polugi taluütel ajal
hõngi mujale minna, paljudes taludes pui-
dnud fulaseid-liiduritud isejestavad elamis-
mumid, kus mõitis taluütel aega üle elada.“

Kuid on meel ka teisi põhjuseid ja asjaolu-
sis, mis süvendavad meil igal suvel põllu-
tööliste kriisi.

Talustitel ajal harvitakse meie talupidaja
mõhe mõõnasti tööjõudu. Töö taludes piirduv
peamiselt loomade tolmist, heinte ja kütte-
materjalil kodumees. Kuid suvel läheb maja
mõhesti tööjõudu, eriti aga heima ajal, sest
meil on mõhe heinamaid, mida mõimalik niita
mõimabega.

Viimastel aastatel on meil haritud üles
mõhesti undismaid ja varjatud juurde hõlt
unsi majapidamisi. Na toamad talud on tei-
mud juurde palju undismaid, et muretseda

juurde määratlistu loomatõitu, mille tõttu
meil ka üldiselt või mõljalteu kasvanud, ja
ofalifelt see tingimata langeb undismaade
ülesharimise arvele. Kõiklemata on meil
palju põllutöölisti juures ajal ära kasutatud
undismaade ülesharimisele.

Teiselt küljelt teostatakse meil juures ajal
palju juuremaid ehitustööd maal ja maafonna
linnades. Kui toandele ehitustööliste toos-
feisu, siis juurem oia on seal neel, kes
mõimast on tegetvad olud põllutööde.

Mõimasti on siis meil paljud juures ajal
linnas, nagu öeldakse „tergema elu peal“,
paljud raiuvad undismadel mõjastist ja
juurivad fände ning kaevavad kraave, oia
püstitavad unsi hooneid jne., mille tagajärjel
juures ajal põllutöölistest nappus täes. Na
müid kaalutakse kontentides jeda küsimist,
kuidas põllutööliste kriisi juures ajal peh-
mendada.

Saapjalu komment on arvanud juha feisu
kohale, et kõi noored, nii linnast kui maal,
kes ei puitu kottu füüsilise tödega, tuleksid

saata sundusliku tööteenistusse. Töökohust-
sed teeksid teid ja maaparandustööd. Zarua
fel kombel saaks jädastud meeliingutale
kaevamistele andavad kohtused, kuna noored
teostaksid talu kraavikraavimist ja neile an-
kaffe fealjuures ka põllumajandusliku tuile-
haridust. Noorte töökohustus teebaks üht
aasta. Sellejõuline palve on õnnestunud saata
sofialaalinistritele.

On pärimõelge, et praegusel põllutööliste
kriisi ajalajargul ka teised kontentid kaalu-
mistele mõtavad ja oma feisufõit amaldamad,
kas on meil maja noorte kotta maksta panna
sundusliku tööteenistust, või saadakse sellest
küsimusest teistit üle.

Rubi hea aine kompostihunnikule

Komposti valmistamises tarvitatakse kõi-
ki oluseid, mis suudavad ära mädaneda ja
neel teisel teel enam kasutamist ei leia. Et
aga mitalt mädanevad olused kiiremini la-
gunevad, siis on mäga tähtis kompostihunni-
kuse segada lujja. Na ei lase lubi hunni-
kut minna tugemasti tekkima.

ei saadaks ära kui ta teab, et mina olen
ümmga ühel nõul.

Pane oma kraamid kottu ja sõida minn
koolest kasvõi homme päem. Praegu on
hädasti maja heinu medada. Käisin ise üht-
päem samasõega taga Duhasõu, tõime oma
kõrvi heinu ära, et polnud asigi. Mis ütles
küll selle kohta liinanaised. Taal mõnel päe-
mal ei saa toast väljagi. Na puid on karmis
ja uue lauda jaoks maja medada jindlepakte
mestisje. Seda tööd ma ise pole tahtnud teel
ette võtta ja loodan nõnda müid fimm peale.

Sinu jaoks Jean ma jisse ühe oia tagu-
misest lambriist. See on nii efitiks.

Kui sa päris tõesti ifka tuleb, küsi ennem
Suhkamsoni poest järele, kust saab kõige lähe-
malt tellida ühe hea riiete kapi ning eht ka
kaheimeise woodigi. Talvel on koduste
asjade korraldamisega rohkem nagu aega ja
hea kui temadiste töde jaoks elu ülele järjele
saab.

Teraviseid Sihaväljalt ja nägentemeri —
Jaani!

Tiin.

Tellige „Uudisleht“!

Vihavälja Tili vastus Jaan Salumoonile

elu uuele järjele seadmiseks

Jaani!

Sinu kirja sain ilusasti kätte. Kõhe eime-
sed read tegid mu südame tergeteks, kui kuni-
sin, et sina tuleb jälle Vihaväljale tagasi.
Aga armas vanapois, mis ka mind müid
kõhe teed vastutavaks selle eest, et ford pidid
lahkuma. Ütle, Jaan, dieti, et triga on jimi
enehe juures. Raisterahvas peab ifka olema
tagasihoidlik neis asjades, olgu ta müidu
kuihakes hakkaja inimene. Nõnda mina ka
talitafin. Ei ole minu süü, kui sa kirjutel
tosjile olid, ega rääkinudki sellest, mis ma eht
just ootasingi... Makkas meil siiski sellest
enam rääkida.

Wana Jaan on tõesti üsna haiglane ja
kaudis teda enam. Minu footu on see, et talu-
pidamine peab edasi minema endist rada,
olgu sellega tahes.

Jaani, sa räägid armastid sõnu kodumais-
tamistest ja ütled, et oleks tore kui ise saaks

la nii olla, et oleks üht otlik elamine. Sa
ise aga lähid ju paremat elu oifima freiali
juurde ega tahtnud enam talutööil väljagi
teha. Mina jään Jaaguga üffi loha peale,
kuid nurisenud ei ole ffordagi. Kui liidurid
läheb pühapäeval külla ja teineford ei tule
enne eimaspäeva hommikut, on kõi pere-
naife südamel. Kommikust õhtuni ja õhtust
hommikuni ainult töö ja murekõmine. Müidje
aja inimesed jeda kõi küll ei kannata. Ega
peaks kannatama ka mina, kuid hing on
niisugune fees. Ma pole saand õigel ajal
selle peale mõelda, kuidas mehele minna.

Wõljaid on alati, ära arva, et sina üffi
räägid nii. Aga ma pole niisugune, kes mõgi
sellelegi kaela langeb, kuigi mina samuti
tahan olla inimene nagu teised. Kuid ma ei
ole tahtnud teha ka wanafe ifale meelehär-
ma. Sellepärast on õigem see, kui sa tuleb
jüia nii nagu emegi. Ma tean, ega Jaan fünd

GLORIA-PALACE

Schubert'i „Valkselt anuvad mu laulud“
Brahms'i „Hällilaul“
Grieg'i „Ma armastan sind“
Verdi ja Aubert'i tuntud aariaid

BENJAMINO GIGLI

Täna suur muusikaline esietendus!
laulab muusikalises suurfilmis
Mu süda kuulub sulle

HELI

5. 7. 9
2. 4. 6. 8. 10.

Lil Dagover, Albrecht Schoenhals, Peter Petersen
suurfilmis

„Maia kahe abieluga“

„KUNGLA“

Pärnu m. 41.
Algus kell 5.
püh. kell 1.

„Mereväh kadetid“

Peaosis: Robert Young, James Stewart, Florence Rice.

3ga heff — iga meeter seist filmist ühe-
tab teib uute optamatustega
II Mitmekesine ja värviline lisaeesk.

„MARS“

Suurfilm algusest lõpuni
loomulikes värves!
Hospidali 2-a. Marlene Dietrich ja Charles Boyer

„Allahi aed“

II DICK ja DOFF
üllilõbusas komöödias
„Kui mehed lõbutsevad“

KINO BI BA BO

„Marie Antoinette“

Peaosades: Norma Shearer, Tyrone Power. 2 ja pool tundi
jätke hinge finni pihades haaravamat lühimust ja armulugu.
5, 7, 30, 10. 2, 4, 30, 7, 9, 30.

„ARS“

end. „Gr. Marino“ ruumes

MODERN

Tartu mnt. 4 Tel 304-68.

„Küpsuse eel“

Peaosis: Deanna Durbin ja Jackie Cooper
II Huvitav lisaeeskava
5, 7, 9 2, 4, 6, 8, 10

Marie Bell, Abel Jacquin, Charles Vanel
suures prantsuse koloniaal põnevusfilmis

„Auleegion“ (Sõbra naine)

Film on saksa keeles

FORUM

Hans Albers
Olga Tschekhova
Dorothea Wieck
suures seiklusfilmis

Kollane lipp

II Buster Keaton pöörases naljafilmis
„Kõik tütarlapse heaks“

„SKALA“

Errol Flynn ja Olivia
de Havilland senja-
fioontilises seiklusfilmis

Kapten Blood

II Suurep. märmit.
muusikar. lühifilm „Filmitähtede pidu“

„SATURN“

Tempo! Põnevus!
Haarav ning sügavasisu-
line suurfilm
Saali 2 „Maneezh“
Peaosades: Attila Hörbiger, Albert
Materstock. Originaalõied s. üht-
kusest II Key Malloy-
„Krone“ raud filmis „Valesüüdistus“

A/S. KREDIIT PANGA aktsionäride korraline peakoosolek

peetakse 14. veebr. 1939. a. kell 18
A/S. Krediit Panga ruumes, Tallinnas, S. Karja 20.

P Ä E V A K O R D:

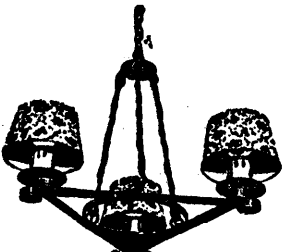
1. Koosoleku rakendus.
2. 1938. a. aruande kinnitamine ja puhtakasu jaotamine.
3. Valimised põhikirja järele.

Märkus 1. Hääleõigust peakoosolekul nimeliste aktsiate omanikud või-
vad tarvitada, kui nende nimel aktsiad on panga raamatus sisse kirjutatud vähe-
malt 7 päeva enne peakoosolekut. Nimeta aktsiate omanikud peavad hääleõiguse
saamiseks esitama panga juhatusele oma aktsiad vähemalt 7 päeva enne pea-
koosolekut. Nimeliste aktsiate esitamist ei nõuta.

Aktsiate asemel võib esitada hoü- või pangakviitungid, mis on välja antud
rahaasutuste poolt, mis töötavad valitsuse poolt kinnitatud põhikirjade järgi.
Välismaa pankade nimekirja, kes on õigustatud säärasteid tunnistusi välja andma,
peab olema kinnitatud majandusministri poolt. Niisugustes tunnistustes peavad
olema aktsiate numbrid ära märgitud ja tähendatud, et aktsiaid enne koosoleku
lõppu omanikule välja ei anta. (Põhikirja § 41.)

Märkus 2. Koosolekult puuduja aktsionär, kel on hääleõigus, võib oma
hääleõiguse teisele hääleõiguslikule aktsionäriks edasi anda. Ühel isikul ei või
olla üle 2 volituse. Hääletamise volikirjad antakse kirja kuul, mis esitatakse
juhatusele vähemalt 3 päeva enne koosolekut. (Põhikirja § 42.)

A/S. Krediit Panga juhatus.

SUUR
inventuur-väljamüük
15.—31. jaanuarini
Armatuuride tööstus „REX“
Müügikoht: Vene t. 8, II korral,
joovitab moodsaid, maijeritfaid armatuure, lava-, sein-
lampe, lambivarje ja nägusaid fermeerimislaudu.

Koolivalits. registreeritud
**praktilise
raamatupidamise
ja masinakirja
kursused**
Tallinn, V. Karja 7—3.
Tel. 481—44.
Raamatupidamine (kõik. süsteem.), kaub. kirja-
vahetus ja arvutamine. Õppetöö väikestes grup-
pides. Kavad maksuta. Vastuvõtmine kl. 9—8.

TEATER
Tallinnas
Laupäeval, 28. jaan. kell 1/28 õhtul
„Laul tulipunasest lillest“
H. Väisälä näidend 3 vaat.
J. Linna koski samanimelise
romaani järgi.
Noorsooteater
Pühapäeval, 29. jaan. kell 1/23 p.l.
esietenduseks
„Linnuse saladus“
P. Rummo noorsoonäidend 3 v.
Pühapäeval, 29. jaan. kell 1/28 õhtul
„Laul tulipunasest lillest“
Kassa avatud kella 12—4 p.l.
ja 6—8 õhtul.

ESTONIA TEATER

Reedel, 27. jaan. kell 1/28 õhtul
viimast korda
alandatud hindadega
„Ema“
Karel Chapeki draama 3 vaat.
Pääsmed kr. 1,25 kuni 10 senti

Laupäeval, 28. jaan. kell 1/28 õhtul
harilike hindadega
„Vaikne Don“
G. Donizetti ooper 3 vaat.
Pääsmed kr. 2,80 kuni 40 senti

Pühapäeval, 29. jaan. kell 1/23 p.l.
alandatud hindadega
„Don Pasquale“
G. Donizetti ooper 3 vaat.
Pääsmed kr. 2.— kuni 20 senti.

Kell 1/28 õhtul teenelise näitleja
Betti Kuuskemaa
60-a. sünnipäeva ja 40-a.
lavategevuse tähistamiseks
esietendus
„Rahvavaenlane“
H. Ibseni näidend 5 vaat.
Pääsmed kr. 2,50—30 senti.
Teatrikassad on avatud: kella
12—4 p. l. ja õhtul kella 6—8
1/29-ni

TOOLISTEATER

Reedel, 27. jaan. kell 1/28 õhtul
üldhinnad
„Kolmekrossi ooper“
J. Gay — B. Brech'i lugu
lauludega 3 vaat.
Pääsmed 25 ja 50 senti.

Laupäeval, 28. jaan. kell 1/28 õhtul
viimast korda harilikud hinnad
„Naisevõit“
N. Gogoli uskumatu lugu 4 vaat.
tantsulis-pantomilil, illustrats.
Pääsmed 20—125 senti.

Pühapäeval, 29. jaanuaril
kell 1/23 p. l., harilikud hinnad
„Kauka Jumal“
Aug. Kitzbergi draama 4 vaat.
Pääsmed 20—125 senti.

Pühapäeval, 29. jaan. kell 1/28 õhtul
„Caramba! ehk
„Dolores ja teiskud“
M. Soca ja P. Fernandezi
operett tükistustega 3 vaat.
Pääsmed 25—150 senti.

Kassa avatud iga päev kella
12—4 päeval ja kella 6—1/29 õhtul

ESTONIA TEATER

Eesti Draamateatri riigreis
„Purunenud vaas“
A. Jakobsoni näidend 4 vaat.
Pääsmed — reedel, 27. jaan.
Järva-Jaanis — laup., 28. jaan.
Vajangul — pühapäeval, 29. jaan.
Etenduste algus kell 8 õhtul.

Raadio

REDEDEL, 27. jaan.:
17.00 Mälestusi noorus-
ajast (hpl.). — 17.45 Türi:
Põllumajanduslik kõne ja
päevaküsimus. — 17.45 Tal-
linn ja Tartu: Tangorütm
(hpl.). — 18.10 Lastele. —
18.40 Päevauudiseid. — 19.05
Eesti soololaule. T. Kroon
(sopr.). — 19.25 Eesti keel.
— 19.45 Kodumaa ringvaade.
— 20.00 Kapriise ja hu-
moreske (hpl.). — 21.00 Soo-
vikontsert (hpl.). — 21.40
Vestlus rassist, verest ja
muust. — 22.00 Päevauudi-
sed ja sporditeated. — 22.10
kuni 23.00 Öhtukontsert. RR
orkester.

LAUPÄEVAL, 28. jaan.:
7.00 äratusmäng. — 7.20
päevauudised. — 7.30 hom-
mikukontsert (hpl.). — 8.35
perenaistele ja turuteated.
— 17.00 pärastlõunamuusika
(hpl.). — 17.50 Leedu kul-
tuurielu. — 18.10 noortele.
— 18.40 päevauudised. —
19.05 kümme minutit saate-
kavast. — 19.15 karskusnä-
dala avaaktus. — 20.00 muu-
sikalt nädalalõpuks. RR ork.
21.00 heliplaate ja A. Vaino
jutustab. — 22.00 päeva-
uudised ja sporditeated. —
22.10 kuni 24.00 Tantsu- ja
meeleolumuusikat.

PÜHAPÄEVAL, 29. jaan.:
8.00 äratusmäng. — 8.20
põllumajanduslik kõne ja
teated. — 8.45 Hommik-
kontsert. — 10.00 Türi:
Eesti vabadusvõitlejate-
soomlaste appituleku 20.
aastapäeva saade. — 12.00
Prantsuse helimeistrite kont-
sert. — 13.10 Väike laulu-
kontsert (helipl.). — 13.35
Lehekülgi memuaaridest. —
14.00 „Corso“ trio. — 17.00
Pärastlõunamuusika (heli-
plaadid). — 18.00 H. Kom-
pus vestleb võõrsõnade ja
võõrakeelsete nimede hääl-
damisest. — 18.20 Viulu-
soolod. H. Laan. — 19.05
Eesti vabadusvõitlejate-
soomlaste appituleku 20.
aastapäeva aktus (helipl.). —
20.15 „Loomine“. Joseph Haydni
oratorium (Jaani kirikust). —
21.30 Peatükk V. Helase ro-
maanist „Karmid tähed“. —
22.00 Päevauudis ja spordi-
teated. — 22.10 Tantsu- ja
meeleolumuusikat.

Nõberebase-

nahtu odavasti müüa, alates
35 fr. — 250 fr. Samas mal-
mistatate tiiresti mõne tunni
jooksul trööf ja boafid mood-
fate lõigete järgi. Seaiames
müügil kantud karakul-
mantel. Suur Karja 9—5.
Telef. 432-14.

Margikorjajad!

Müüa igafuguleid Eesti post-
marke, ühtlalt ja teetates,
müüa odavate hindadega.
Mõndele tajuta hinnatirju. Waa-
tuleks mar. Ed. Paju, Häl-
liste, Rulla pl.

Palun võimaldage rätikukudumise tööd

Haapsalu rätikukudujale.
Tallinn, Kuu 2—17.

Täiesti karske, aus noormees soovib tööd talus

Harju-, Tartu- või Pärnumaal
(kokkuleppel ka mujal). Vilu-
nud, tunneb maaparandus- ja
muid töid. Töendavaid teateid
eluvist kohta saab Triigist,
Harjumaalt. Kirjad: Triigi ag.
„Aateline noor“.

Väliseestlane, L. - Ameerikast kodumaale saabu- tud

nuud, palub tungival-
õrnahingeliste daamidega, kes
on vabad Ainult need vastaku,
kes suudavad ühele sõbraks olla.
Hiljem vast rohkem. Aadr.:
Rakvere, Laada tänava kiosk:
„X“

„Uudislehe“ kuulutamise sedel

27. jaan. 1939 Nr. 15.

Kõikidele „Uudislehe“
lugejatele võimalda-
takse käesoleva sode-
liga tasuta kuulutada
„UUDISLEHES“

Sedelite arvel avaldatud kuul-
utused ilmuvad kuulutuse-
kuulde ja nad ei või kanda
aristime, vaid olgu kiki-
likku laadi (kohaotsimine,
õõpakumine, tutvusesobi-
tamine, korterivahetamine, jne.)

Iga sedel, mis esitatakse
„Uudislehe“ talitusele kahe
kuu lootsulilmumisepäävast
arvates, hinnatakse kuulu-
tuse andmisel lene üksik-
numbri hinna vääriheks;
seega sedel on kuu utamisel
väärt 6 senti

Sedelitega kuuluta-
mise lähemad tingi-
mused pühapäevase
„Uudislehe“ kuul. sz-
deil. Kõige kuul. sz-
deleid „Uudislehest“.

Eesti kunsti tee Ameerikasse. „Kanada viisikud“ K. A. Hermani tööna. — Varemalt on Herman valmistanud president Rooseveltist mosaiikmaali kavandi

„Estonias“ pühapäeval pidulik esietendus

Pühapäeva õhtul tuleb „Estonias“ esietendusele H. Ibseni näidend „Rahva-vaenlane“, mille on lavastanud Ivan Schmidt ja missuguse näidendiga Betty Kuuskemaa pühitseb oma lavategevuse 40-aastast mälestuspäeva. Haruldane juubel on pealinna seltskonnas ja teatriarmastajate ringkonnas tekitanud suurt elevust. Eelpeaproovi järele otsustades töötab „Rahva-vaenlane“ kujuneda omaette teatrisündmuseks, kuna näidendis 1600 kaasa „Estonia“ tugevaim garnituur.

J. Schmidtiga lõpeb leping mai-kuus

Välismaa teatrispets J. Schmidt, kes möödunud aastal saabus Eestisse ja käesoleval ajal töötab lavakunsti kooli juures õppejõuna, jäävat Eestisse kuuldavasti maikuuni, mil lõpeb tema leping.

„Laulev konstaabel“ esineb „Carmenis“

Konstaabel J. Piller, kes möödunud aastal „Toscas“ ja veel mitmes ooperis väiksemates osades äratas tähelepanu oma mänguliste ja laululiste võimetega, on kuuldavasti saanud seekord suurema osa ja teda saame kuulda-näha „Carmenis“, mis lähemal ajal tuleb „Estonias“ esietendusele.

Trükitöölised Soome lau'ma

Alanud kevadpoolaasta kujuneb Tallinna Trükitööliste Ühingu kultuuriringides päris töörohkaks. Eriti laialdane tegevus seisab ees ühingu meeskooril. Esimene esinemine käesoleval poolaastal on laulukooril ühingu aastapeol, mis toimub Börsisaalis 11. veebruaril. Nelipühil sõidetakse Soome, külastama sealset ametvendi. Ühtlasi antakse Soomes ka iseseisev kontsert. Pealeselle esinetakse veel Pärnu kuurordi juubelpidustustil ja võetakse osa Tartu meeslauluülevast. Koori täienduseks võetakse vastu uusi lauljaid igal pühapäeval kell 11—1-ni Lühikejalg 6—2. Koori juhatab M. Laurima.

Kodanlik õhukaitseühing asutab naisklubi

Tallinna vabatahtliku kodanliku õhukaitse ühingu juures teotsema asunud klubi tegevus on liikmeskonnas leidnud elavat poolehoidu ja klubi üritustest võetakse arvuurohkelt osa. Nüüd on ühingu kavatsus klubi juures kutsuda ellu ka naissektiooni. Sektsiooni asutav koosolek toimub eeloleval esmaspäeval.

Ilmub adm. J. Pitka mälestuste kolmas osa

Admiral J. Pitka, kes on nüüd asunud elama oma uude tallu Virumaal, on lõpetanud oma mälestuste koimanda osa kirjutamise. See osa käsitleb admiralil rohkelt ja seiklusrikkaid mere- ja ookeanisõite. Teos ilmub trükitist vahariigi aastapäevaks.

Lutheri töölised õpivad võõrkeeli

Keeltekursusi, mida on Lutheri kaitse töölised korraldatud juba varemalt kahel aastal, jätkatakse ka tänavu. Nii algavadki eeloleval nädalal kaitse kultuurühingu korraldusel inglise, saksa ja vene keele kursused. Senini on end kursustele registreerinud juba mõnikümme töölise.

Hiljuti muudeti ka Lutheri NMKÜ, mis oli kaitse juures kaua aastaid töötanud, a.-s. A. M. Lutheri Kultuurühinguks. Nimemuutmist põhjustas ühingu laiemale alusele viimise tarvidus. Praegu on kultuurühingul üle 700 liikme.

Toimetatus

Aadress: Tallinn, Rataskaevu 9; postkast 188.
Telefonid: üldine ja toimetuse sekretär 469-71, päevauudised ja karikaturist 427-18, kaugekõned, sport ja kohalikud teated 460-49, üldjuht kab. 427-18 ja krt. 476-58, fotoreporter krt. 463-08. Telefoniuudiste vastuvõtmine eelseisvasse numbrisse lõpeb ilmumispäeval kell 11, laupäeval kell 17.
Kõnetunnid: argipäeviti k. 10—14 ja lehe ilmumise eel-päevadel k. 18—20.
Esindaja Tartus: Kauba tän. 13—31, tel. 17-16.
Alalise kirjasatjad kõikides kodumaa linnades ja suuremates maakeskustes.
Käsitöölised palutakse kirjutada paberi ühele poolele selgelt loetavalt, soovivat masinkirjas. Tarvitamata käsikirju alal ei hoita.

Uudisleht

ilmub 4 korda nädalas:
pühapäeva hommikul ja esmaspäeva, kesknädala ja reede keskpäeval.

Vastutav toimetaja: Aleksander Peterson,
tel. 469-71, kõnetunnid k. 14—16.

Väljaandja: Kirjastus-osaühing „Sõnajõud“,
voliniku telefon kabinetis 427-18 ja korteris 476-58, kõnetunnid k. 10—14.

Talitus

Aadress: Tallinn, Rataskaevu 9; postkast 188.
Avatud: argipäeviti k. 8—16.
Posti jooksev arve: nr. 820.
Telefonid: 455-33 ja 469-93. Pärast tööaega 426-98.
Tellimise hind: 1 kuu 90 s., 2 k. kr. 1.80, 3 k. kr. 2.50, 4 k. kr. 3.25, 5 k. kr. 4.—, 6 k. kr. 4.75, 7 k. kr. 5.50, 8 k. kr. 6.25, 9 k. kr. 7.—, 10 k. kr. 7.75, 11 k. kr. 8.50, 12 k. kr. 9.25. Välismaale tellimishind kahekordne.
Aadressi muutmine 25 s. „Uudisleht“ 3 ja rohkem kuudeks tellijad võivad saada „Jutuleht“ 25 s. kuus ja põllum. kuukirja „Uus Talu“ 5 s. kuus.
Kuulutuste hinnad: esiküljel 12 s., tekstis 12 s., tekstis tekstikirjaga 15 s. ja kuulutuslüljel 5 s. mm vee-rul. Töö- ja korterikuulutused poole hinnaga.
Kuulutuste koha valikut ei kindlustata.

Kunstnik K. A. Hermanni „Kanada viisikud“, mis läheb Ameerikasse

Käesoleval nädalal saadab kunstnik Karl-August Herman teele Kanada viisikutest tehtud mosaiikmaali kavandi. Tellimine Ameerikast anti juba möödunud aastal. Varemalt on kunstnik valmistanud president Rooseveltist mosaiikmaali kavandi, ja Edissonist mosaiikmaali, mis leidsid head vastuvõttu ning mille tulemusena on saabumas veel rida uusi tellimisi.

Kunstnik Hermanil on praegu pooleli peaminister K. Eenpalu portree, ning ees rea meie riigijuhtide portreeteerimine.

Tagasilükatud kutse Ameerikasse

Kunstnik K. A. Herman elab alaliselt Nõmmel, Põllu t. 17. Kõneldes oma Ameerikast saadud töötellimistest, märgib kunstnik, et

ega see ei ole tulnud kuidagi üleöö. Omal ajal Pariisis õppides tutvus kunstnik mitmete Ameerika kunst- inimestega. Õpingute lõpetamise jä- rele klaasmaali ning mosaiigi alal, ameeriklased tahtsid K. A. Her- mani viia Ameerikasse, New Yorki.

Ameeriklased olid imestunud kunst- niku ande kõrval veel eriti ta tööta- mise kiirusest ning tehnikast, mis tänapäeva Ameerika elus nii nõue- tav.

Kunstnikule pakuti isegi osani- kulds olemise võimalusi avatavas ettevõttes.

„Võibolla, ma tegin tookord hal- vasti, et

lõkkasin kõik need pakkumised tagasi.”

jutustab nüüd Herman. „Aga ma tundsin, et mul olid kohustused oma kodumaa ja riigi vastu. Olin ju Prantsusmaal õppinud riigi stipen- diaadina ja kohustatud seepärast teatud aja kodus teenima. Teine põhjus oli, et ma ei osanud inglise keelt. Ka ema eest hoolitsemise mure oli südamel. Nii ma

loobusingi sellest hiilgavast pakkumisest

ja tulin koju tagasi. Kuid Ameerika- kast ei ole mind siiski rahule jae- tud. Saadan nüüd ära Kanada vii- sikud, kuid on ette teada juba uusi tellimisi.”

Kanada viisikute sünd mosaiik- maalina

Kunstnik näitab hiiglasuurt kir- jade pakki, mis tulnud Ameerikast. Leidub kutseid veel hiljemgi Ameerikasse minemiseks. Peamiselt sisal- davad kirjad töötellimise soove. Kui esimese tööna Eestist läks teele Edissoni mosaiikmaal, juhtus sel- line äpardus, et maal pikal teel sai vigastada. Nüüd teeb kunst- nik siin valmis ainult mosaiikmaali kavandid. Mosaiikkivikesed laotakse sisse alles Ameerikas.

Mosaiikmaalide kavandite tege- mine on iseenesest väga raske ja aeganõudev kunstitöö. Kõigpealt tuleb valmistada loomulikes värves maal. Maali pind tuleb seejärel jao- tada pisikesteks neljakandilisteks pindadeks nõnda, et oleks võimalik hiljem samavärviliste ja -suuruste mosaiikkivikestega katta kogu kavand.

Mosaiikmaal peab jätma täiesti hariliku maali ilme.

Hästi tehtud mosaiikpilti on raske eraldada värvidega maalitud pildist. Mosaiikkivikesi kulub näit. Kanada viisikute pildile mitutuhat. Kivike- sed on umbes sentimeetri kõrgused ja ehtseid kivikesi on olemas kuni kahestuhandes värvivarjundis. Ehtsete mosaiikmaalide tegemine on nõnda siis mõeldav eestkätt ainult rikkal maal nagu Ameerikas. Ka meie kunsti- koolides õpetatakse mosaiikmaalide valmistamist, kuid mosaiikkivikesi asendavad siin imitatsioonid klaasi- tükidest.